

RODOP

Kuruluş: 2007

Rüzgârı

BATI TRAKYA TÜRKLERİNİN
AYLIK YÖRESEL ARAŞTIRMALAR POPÜLER
TARİH KÜLTÜR SANAT DERGİSİ

2024

MART
181

Fiyatı: 2,5 €

ORADA BİR KÖY VAR UZAKTA...

ÇAY MAHALLE

RODOP
Rüzgârı

www.rodoprüzgari.com
www.burasibatitrakya.com

rodoprüzgari

@Rodoprüzgar

EZAN TAŞLARI

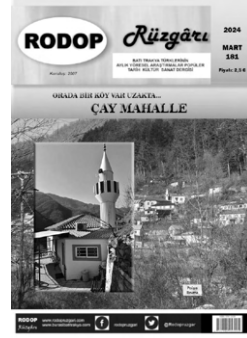
Nohullu - Olvio köyü / İskeçe / Yunanistan

Foto: 14.01.2024

2024/181. İÇİNDEKİLER

4	Romeo ve Juliet Gümölcine veya İske-	Sadettin Şakir Hüseyin
BAŞYAZI	çe'de de sergilenmeli	29
ÇANAKKALE ŞEHİTLERİMİZİ MİNNETLE	17	Sempozyum
SAYGIYLA	Arada bir...	"İSKEÇE ŞEHİR
ANIYORUZ	NİMETLERE ŞÜKRETMEK	SEMPOZYUMU"
8	Asım Çavuşoğlu	BÜYÜK BAŞARIYLA TAMAMLANDI
Portreler	18	31
Ahmet Bekir Molla: 93 yaşında ayaklı	Arasözlerimiz - Deyimlerimiz	Şiirler
tarih!	19	Kendini Yakan Amerikan
9	Yok olan tarihimiz	Askeri
Orada bir köy var uzakta...	Urlu - Uğurlu - Kalotihon köyü köprüsü	Hafız Murat
Çay Mahalle	kitabesi	32
11	20	Evliya'nın Yolunda B.Trakya
Konuk yazarlardan	Unutulan kelimeler	Mamur şehir, yani Karasu Yenicesi'nin
YARIM KALMIŞLIKLARIN ÖYKÜSÜ	21	özellikleri
Eğitmen-Yazar: Firdevs TUNÇAY	Haber	34
13	"Alaca Camii" Miniaturk'e taşındı	Konser
Görüşler - Düşünceler	23	Gümölcine'de Hakan Aysan konseri
Modern Çağlarda	Günlerin getirdikleri-2	
"Ku Klux Klan" İzdüşümleri	Yassıyuk Barajı	
Dr. Pervin Hayrullah	İbrahim Baltalı	
14	24	
Sanat	Anma	
"Romeo ve Juliet" Türk ve Yunan sa-	Şehitler Gümölcine'de anıldı	
natçıların ortak çalışmasıyla iki ülkede	28	
sahnelenecek	Batı Trakya Halk Kültürü	
16	GÜMÖLCİNE TABAKHANE	
Günlerin getirdikleri-1	MAHALLESİ	

Kapak:

Çay
Mahalle-
İskeçe

RODOP RÜZGARİ

AYLIK, YÖRESEL ARAŞTIRMALAR, POPÜLER TARİH,
KÜLTÜR VE SANAT DERGİSİ.

M BATI TRAKYA TÜRKLERİNİN DERGİSİDİR.

MART 2024. Sayı: 181.

FİYATI: 2,5 E

SAHİBİ VE GENEL YAYIN YÖNETMENİ:

İBRAM İBRAİM

(İBRAHİM BALTALI)

ADRES:

H. LİKİON, 69300-SAPES-

GREECE

TEL: +30 25320 41596

СЕР: +30 6946471488

ΡΟΔΟΠ ΡΟΥΖΓΚΙΑΡΙ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΤΟΠΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Λ. ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

ΜΑΡΤΙΟΣ 2024 ΤΕΥΧΟΣ: 181.

ΤΙΜΗ: 2,5 Ε

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ-ΕΚΔΟΤΗΣ-ΓΕΝΙΚΟΣ Δ.

ΙΜΠΡΑΜ ΙΜΠΡΑΗΜ

Χ. ΛΥΚΕΙΟΝ 69300 - ΣΑΠΕΣ

ΤΗΛ. +3025320 41596

ΚΙΝ. +306946471488

e-mail:

ibrahimbaltali@hotmail.com

www.rodopruzgari.com

www.burasibatitrakya.com

Dergimizde yayınlanan yazılar yazarların kendi görüşleri olup sorumlulukları yazarlarına aittir.

BAŞYAZI

25. yıl. 390. yazı.

İbrahim BALTALI

ibrahimbaltali@hotmail.com

ÇANAKKALE ŞEHİTLERİMİZİ MİNNETLE SAYGIYLA ANİYORUZ

*“Çanakkale şehitlerimizin aziz
hatıralarına ithaf olunur”*

Bektaş Yusuf

Çanakkale içinde vurdular beni
Ölmeden mezara koydular beni
Ah gençliğim eyvah!

Çanakkale içinde aynalı çarşı
Ana ben gidiyom düşmana karşı
Ah gençliğim eyvah!

Çanakkale içinde bir uzun selvi
Kimimiz nişanlı kimimiz evli
Ah gençliğim eyvah!

Çanakkale içinde bir dolu testi
Analar babalar ümidi kesti
Ah gençliğim eyvah!

Evet, şimdiye kadar bu yanık türküyü duyup da yüreği sızlamayan ve içinden bir “ah” geçirmeyenimiz yoktur. Nasıl “ah” çekilmesin ki. Onlar vatanları uğruna, Anadolu’nun uğruna,

Çanakkale Şehitler Abidesi

maneviyatları uğruna ve en önemlisi de milletleri uğruna gencecik evlatlarını, kınalı kuzularını, bir daha geriye dönmek üzere Çanakkale’ye gönderenlerin feryatlarıdır.

Gencecik kızanların, kimisi nişanlı, kimisi de yeni evliydi. Yüreklere vatan hasretiyle çarpan bu fedakar insanlar Hz. Muhammed’in “Ya Rabbi bizi dünyaya tekrar gönder ve senin uğruna bir kere daha şehit olalım.” ilahi sözlerine uydular. Vatanları için ve Türk milleti için Çanakkale’ye koştular. Kimileri Tuna ve Meriç boylarından, kimileri Rodoplardan, kimileri Gümölcine’den ve Dimetoka’dan, İskeçe’den, kimileri Üsküp’ten, Manastır’dan, kimileri de yanık çöl diyarlarından ve Kafkaslar’dan koşup geldiler. Çünkü, Çanakkale’de bir millet kendinden kat kat üstün ve uzak diyarlardan gelmiş düşmanla karşılaşıyordu. Bu işgale boyun eğmemek, İstanbul’u

veAnadolu'yu savunmak gerekiyordu. Öyle de yaptılar. Üstün kahramanlık örnekleri göstererek düşmana geçit vermediler.

Bir seher vakti kırk erenler büyük kerametler göstererek Çanakkale Boğazı'nı geçtiler. Balkanların Türkleştirilmesi yolunda ilk durakları Dimetoka ve çevresiydi. Dimetoka'da Seyyid Ali Sultan Dergahı'nı kurdular. Halka büyük yararlılıklar gösterip takdirlerini topladılar. Batı Trakya'nın değişik bölgelerine yayılıp insanları eğittiler, sadece Allah, millet ve vatan uğruna her türlü fedakarlıklara katlandılar. Hiç kimseden karşılık beklemeden mütevazı bir hayat sürdürdüler.

Bektaş Yusuf böyle bir soydan gelen bir ailenin tek çocuğuydu. Sarpdere köyünde oturuyordu. Evleri

Yusuf artık iyice serpilmişti. Uzun boylu, yiğit ve gözüpek bir delikanlı olmuştu. Artık, babasının yardımı olmadan dağa çıkıyor ve eve odun kesebiliyordu. Babası onun bu halini görünce gururlanıyor ve duygulanıyordu.

Günlerden Cuma idi. Köyün beyaz sarıklı, poturlu ve kırmızı kuşaklı hocası Cuma Namazı'nı kıldırarak üzere ağır adımlarla camiye doğru ilerliyordu. İçini tatlı bir hüznün kapladığı cemaata bakışından anlaşılıyordu. Yavaş yavaş camiye yaklaştı. Cemaate selam verdi. Camiye toplanan insanlar da hocada bir gariplik olduğunu sezmişlerdi. Hocanın vereceği hutbeyi merakla bekliyorlardı. Hoca namaz öncesi kürsüye çıktı ve şu ilanı okudu:

15.01.2006. Çanakkale'de şehit düşen Gümülcine, İskece ve Dede ağaçlı şehitlerimizin sembolik mezar taşları.

köyün yüksekçe bir yerine kesme taştan yapılmıştı. Kış mevsimi geldiğinde köyün yolları kardan kapanır ve çok sıkıntılı günler geçirilirdi. Bu yıl da mevsim çok soğuk geçiyordu. Evlerin damlalıklarından sarkan buzlar bir metreyi aşmıştı. Yollar, ancak havaların ısınmasıyla açılacaktı.

Yusuf'un babası okumayı seven bir insandı. Soğuk kış gecelerinde, meşe odunlarının ısıttığı ocağın başına bağdaş kurup oturur ve biricik Yusuf'unu da yanına alarak ona Battal Gazi'nin kahramanlık hikayelerini okurdu. Yusuf böyle bir babanın ocağında büyüyordu. Anası da onun üzerine titriyordu. Tek amaçları çocuklarını okutmak ve milli duygularına sadık bir insan olarak yetiştirmekti.

"Düşman vatanımızı işgal etmek üzeredir. Çok yakında savaş çıkabilir. Aziz vatan topraklarını düşmana teslim etmemek ve milletimizin huzuru için bu ilanı hepiniz dikkatle dinleyiniz.

Asker olacakların dikkatine:

Onlular, dokuzlular, sekizliler, yedililer askere alınacaktır.

İki kardeşten sadece biri askere alınacaktır.

Askerler yedi gün içinde en yakın askerlik şubesine başvuracaklardır.

Halihazırda asker olanların izinleri kaldırılmıştır."

Cami cemaati namaz çıkışında köy meydanında toplandı ve büyük bir heyecanla hocanın çağrısına hemen uydular. Çünkü, düşünmeye zaman yoktu,

vatan toprakları elden gitmek üzereydi. Sarpdere'de, Hebilköy'de, Mevsimler'de ve diğer köylerde gönüllü taburları oluşturulmaya karar verildi. Sarpdere'de, birkaç saat içinde, altmış genç delikanlı gönüllü taburuna kayıt yaptırdı. Ertesi gün tabur köy meydanında toplandı. Analar, babalar, dedeler ve nineler birbirlerine sarılıyor ve böyle evlatlar yetiştirdikleri için Allah'a dualar ediyorlardı.

**Boş oturma çalış dedi hizmet eyle vatana,
Sütüm sana helal olmaz saldırmazsan düşmana!
Yastığımız mezar taşı, yorganımız kar olsun,
Biz bu elden gidersek namus bize ar olsun!"**
marşını okudular.

60 kişiden oluşan gönüllü taburu yola koyuldu, Karlı dağları ve kıvrım kıvrım yolları aşarak Dimetoka'ya

72. ALAY	- HASANOĞLU HAMZA	URFA
72. ALAY	- HALILOGLU HAKKI	SINDIRGI
16. ALAY	- SALİHOĞLU ALİ	EDİRNE
16. ALAY	- ALİOĞLU ALİRIZA	DİMETOKA
16. ALAY	- OSMANOĞLU OSMAN	İSPARTA
16. ALAY	- HASANOĞLU SAİT	AKŞEHİR
77. ALAY	- ALİOĞLU AHMET	KONYA
77. ALAY	- ALİOĞLU AHMET	SINDIRGI
77. ALAY	- MUSAOĞLU AHMET	DEMİRCİ
125. ALAY	- MEHMETOĞLU AHMET	BOZKIR
125. ALAY	- HOCAOĞLU AHMET	KARAHİSAR
125. ALAY	- MEHMETOĞLU AHMET	ANKARA
125. ALAY	- RÜSTEMOĞLU AHMET	HAVZA
124. ALAY	- ALİOĞLU İSMAIL	AKŞEHİR
124. ALAY	- İBRAHİMOĞLU AHMET	GÖKÇESU
124. ALAY	- MEHMETOĞLU KASIM	KARLIOVA
124. ALAY	- MUSTAFAOĞLU ŞABAN	KARACAÖRE
124. ALAY	- HASANOĞLU MEVLÜD	KIRKA

14.	Alay Yzb.	M.Rıza	Samsun
72.	İ.Nesip	Rize
33.	H.Serif	Artvin
Tayyareci	Kemal	Darende
27.	Alay ..	A Tefvik	Erzurum
Ob.3.Tb.	H.Vefik	Konya
61.	Alay ..	Kadir	Bitlis
15.	M.Hidayet	Afyon
57.	Cemal	Arapkır
26.	Kenan	Edirne
6.	Ahmet	Dedeagac
38.	Nazif	Isparta
11.	Faik	Boyabat
42.	Ütgm.İ.Hakkı	Bolu
4.	Ö.Faik	Corlu
4.	H.Hüsnü	Tokal
5.	Cevdet	Bursa
57.	Aziz	Baku
1.	Fazil	Arıburnu
1.	M.Namı	Polatlı
64.	Kemal	Conkbayırı
64.	H.Kasım	Kars
70.	Sadı	Van
11.	Kasif	Sofya
55.	Ömer	Kadıköy
127.	Abdülkadir	Trablusgarp
127.	Bahri	Halçay
20.	Mustafa	Akçay
20.	Samı	Bayramic

Çanakkale'de şehit düşen Dimetokalı Alioğlu Alırıza ve 6. Alay'dan Dedeğaçlı Yüzbaşı Ahmet v.d. şehitlerin isimlerinin yer aldığı kitabeler.

Köy meydanında yeni sözlenmiş gençlerin birbirlerine heyecanla bakışmaları görülmeğe değerdi. Elleri kınalı gelinler, böyle mert insanlarla evlendikleri için mutluydular. Vatan ve millet savunmasına gidecek 60 genç, önce köyün yaşlılarını dolaştılar, ellerini öpüp hayır dualarını aldılar. Daha sonra köy meydanında anaların babaların elleri öpüldü ve karşılıklı olarak helalleşildi.

Köy meydanında toplanan gençler hep bir ağızdan,

**"Annem beni yetiştirdi, bu ellere yolladı.
Al sancağı teslim etti, Allah'a ısmarladı.**

doğru hareket ettiler. Yol güzergahında Seyyid Ali Sultan'ı ziyaret edip dualar okudular. Gönüllü taburu Kızıldeli nehrini takip ederek, zorlu bir yolculuktan sonra Dimetoka askerlik şubesine teslim oldu. Burada kayıtları yapıldı ve Edirne'ye gönderildiler.

Düşmanın saldırı hazırlığı içinde olduğu tüm askere duyuruldu.1915 yılının 18 Şubat günü Kanlitepe'de göğüs göğüse çarpışmalar oldu. Kurşun sesleri, top sesleri her taraftan duyuluyordu. Hafiften esen Boğaz rüzgarı, barut kokusunu da etrafa yayıyordu. Mermiler havada çarpışıyor ve birbiri içinden geçiyordu.

Sarpdere'den 60 genç delikanlı Kanlıtepe'de, Seddülbahir'de kahramanca çarpıştılar. Kanlarının son damlasına kadar direndiler, düşmana geçit vermediler. 60 genç delikanlıdan 40'ı şehit düşerek Allah'ın en sevgili kulları arasına katıldılar. Diğerleri ise gazilik mertebesine erişip köylerine döndüler. Allah'ın en çok sevdiği bu 40 kişi içinde Sarpdere'den Bektaş Yusuf da vardı.

**Onlar,
Bir kahraman takım ve de Yahya Çavuşular
Tam üç alayla burada da gönülden vuruştular
Düşman tümen sanırdı bu şaheser erleri
Allah'ı arzu ettiler akşama kavuştular**

**Onlar Gümölcine'den Hüsmenoğlu Rüstem
Onlar İskeçe'den Yusufoğlu Alirıza idiler.
Onlar Dimetoka'dan Bektaş Yusuf'tular
Onlar Dedeagaç'tan Yüzbaşı Ahmet idiler
Seyyid Onbaşı ile birlikte çarpıştılar
Düşmana aman vermediler, ürküttüler
Onlar da Allah' arzu ettiler ve akşama kavuştular**

Onlar dönmeyi düşünmediler. Vatanları için kahramanca, yiğitçe çarpıştılar, isimsiz kahramanlar arasına katıldılar. Mustafa Kemal Atatürk onlar için daha sonra şu ifadeleri kullandı:

“Siz vatani için, milleti için, namusu için canını ortaya koyan böyle insanları bu kadar mı tanıyorsunuz? Eğer siz onları tanımazsanız; geleceğinizi göremezsiniz, hedeflerinizi bilemezsiniz.”

Bu gün de Çanakkale v.d. şehitlerimizi minnet ve saygıyla anıyoruz.

Bu yazı, 2006 yılında, Çanakkale Savaşı'ndan tam 91 yıl sonra, şehitlerimiz için düzenlediğimiz etkinlikte okunmuş ve İbrahim Baltalı tarafından 2006 yılında hazırlanan “ÇANAKKALE” “91 yıl sonra Gelen Anma Töreni” adlı kitapta yayımlanmıştır.

Çanakkale'de şehit düşen Selânik, Girit ve Yanyalı Mehmetlerin sembolik mezar taşları.

Ahmet Bekir Molla: 93 yaşında ayaklı tarih!

“Bekir hoca fazla derinlere girmeyelim” dediğimizde, “Gireceğiz, gireceğiz” deyip anlatmaya devam ediyordu...

Ahmet Bekir Molla

Ahmet Bekir Molla, 1931 yılında Yunanistan'ın Rodop ilinde, Kozlukebir - Arriana Belediyesine bağlı Ürpek köyünde doğdu ve halen yaşamını bu köyde sürdürüyor.

Bekir Ahmet, adeta ayaklı bir tarih. 93 yaşına rağmen her şeyi hatırlıyor ve derinlemesine anlatmaya özen gösteriyor. Kendine has hoş tavrıyla dinlemek istemeyeni de adeta kendine bağlıyor ve dinletiyor.

Ahmet Bekir, kardeşi vefat edince 1981 yılından itibaren köyün imamlık görevini üstlenmiş. Ayrıca aynı köyde 27 yıl da öğretmenlik yapmış.

Bekir Ahmet, “İlk öğretmenliğe başladığım günlerde çok gururluydum. Ancak bir şey bilmediğimi anladığımdan tekrar iki yıl Çelebiköy'de okumaya gittim.” Görüşlerine yer vermekte ve yine olayları derinlemesine anlatmaya başladığında, “Bekir hoca fazla derinlere girmeyelim” dediğimizde, “Gireceğiz, gireceğiz” deyip anlatmaya devam ediyordu. Onu durdurmak mümkün değildi.

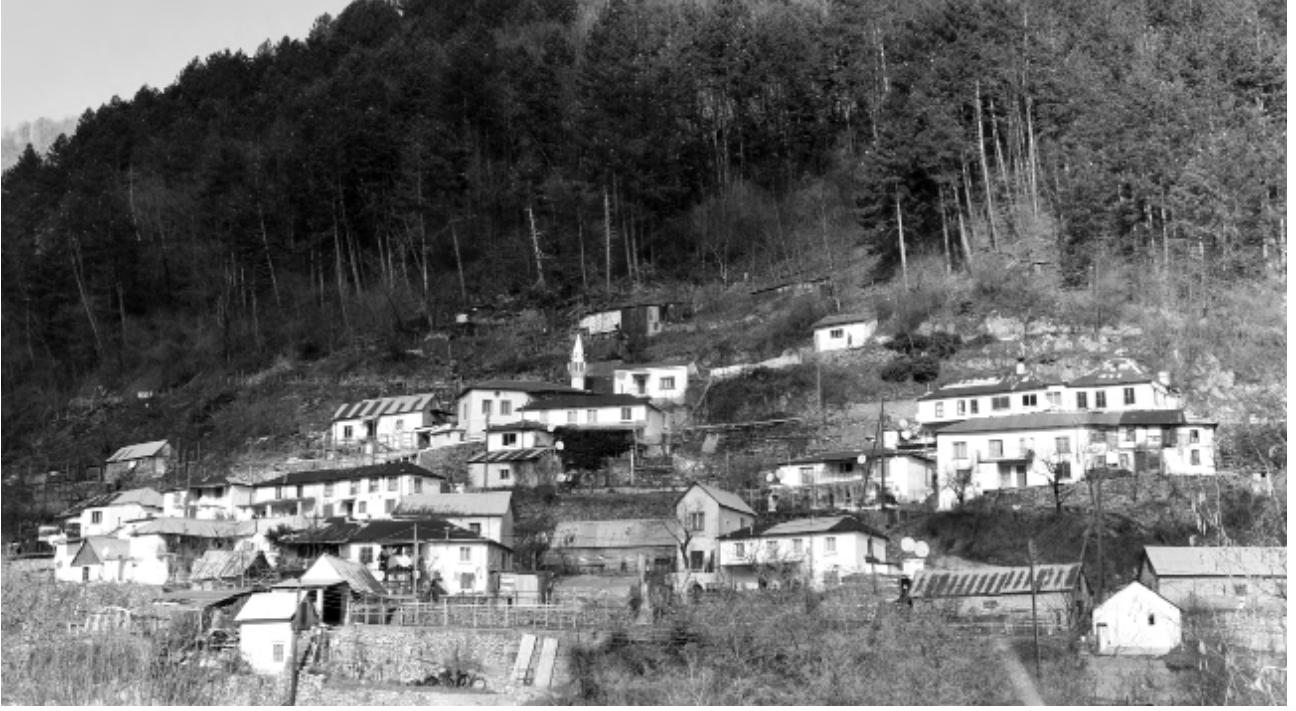
“O yıllarda Müfettiş Minaidis vardı. Minaidis, İstanbul'un İstiklal Caddesi'nde yaşamıştı. Arapçası ve Türkçesi o kadar güzeldi ki ayrılmazdı. Onun

seviyesinde o yıllarda adam yoktu. Ölünceye kadar hep Valiliğe gitti. Gidemediği zaman evinden arabayla alıp getirirlerdi.” Cümlelerine kuran Bekir Ahmet Minaidis'i çok iyi tanıdığını söylüyor ve yine derinlemesine anlatmaya başladığında “Bekir hoca fazla derinlere girmeyelim” dediğimizde, “gireceğiz, gireceğiz” deyip anlatmaya devam ediyordu.

“Köyün adı Ürpek, çok konuşan anlamındadır. İkinci defa kurulmuş ve burada tutunamamışlar. Mezarlıkları hala duruyor. Köye Mehriköz bölgesinden Kabaaliler, Boduklar, Karamehmetler gibi aileler gelip yerleşmiş.

Bekir dede Edirne'yi bitirmiş ve köyde hem hocalık hem de öğretmenlik yapmıştır. Böylece mescit de inşa edilmiştir. Türkiye zamanında köye çok yakışıklı Mustafa adında biri mescide yerleşmiş ve burasını terk etmek istememiştir.” Konusuna da değinen Bekir Ahmet, “Bekir hoca fazla derinlere girmeyelim” “Gireceğiz, gireceğiz” deyip, anlatmaya devam ediyordu...

Ahmet Bekir hocaya daha nice sağlıklı ömürler diliyoruz.

Orada bir köy var uzakta...

Çay Mahalle - Revma İskeçe / Yunanistan

Yunanistan'ın Doğu Makedonya – Trakya Eyaletinin İskeçe ilinde, İskeçe'nin 31km. kuzeybatısında yer alan 565 m. rakımlı dağlık bir köydür. 1940'ta köy olarak tanınmış ve Ωραιου (Oreou)- Yassıören nahiyesine bağlanmıştır. 1944'te Rodop ilinden alınıp İskeçe iline dahil edilmiştir. 1997'de Μύκης (Mikis) – Mustafaçova belediyesine katılmıştır. Tamamen Müslüman Türkler tarafından meskündür.

Köy çayın etrafında kurulduğundan bu adı almıştır. Köy; Manolço, Kenar Mahalle, Orta Mahalle ve Tarne Mahallelerinden oluşmaktadır. Hiç yer değiştirmeyen köy 45 hane civarındadır. Köy daha çok Yassıören köyünden gelenler tarafından kurulmuştur. Köyden

göç Bursa, İzmit ve İskeçe'ye olmuştur. Köyde ilk eğitim cami odalarında başlamış ve 1960'lı yıllarda da yeni okul binası inşa edilmiştir. Köyün okulu iki yıl önce çocuk yetersizliğinden kapatılmıştır.

Cami köyün ortasında ve bir yamaçta bulunan cami 1915 yılında inşa edilmiş ve son olarak 2005 yılında tamir edilmiştir. Minresi ise tek şerefeli olup alüminyumdandır Köyde beş yerde mezarlık vardır. Muto, Karahasan, Uşve, Şukuve lakabında insanlar köyde yaşamaktadırlar.

Leylek, Niva, Tesakat, Zibinlik gibi yer isimleri köyün etrafında bulunmaktadır.

Köyden Çavuş lakaplı bir kişi Yemen Cephesi'ne

Cami yanından Çay Mahalle'nin genel görünümü.

gitmiş ve 12 yıl askerlikten sonra köyüne dönmüştür. Köyün geçim kaynakları arasında tütün ve odunculuk

yer almaktadır. Köyde 30 yıl öncesine kadar mahya düzenlenmiştir.

Her on yılda bir yapılan nüfus sayımlarında köyün nüfusu şöyle kaydedilmiştir: 1940-331, 1951-25, 1961-164, 1971-228, 1981-189, 1991-175, 2001-170, 2011-148.

Kâbe süslemeli caminin mihrabı.

Cami ve minaresi.

Konuk yazarlardan...

YARIM KALMIŞLIKLARIN ÖYKÜSÜ

Eğitmen-Yazar: Firdevs TUNÇAY

Yüz binlerce insanı yerinden yurdundan eden acı göç Mübadelenin 101. Yılı nedeniyle Türk Üniversiteli Kadınlar Derneği Karşıyaka Şubesi Başkan Yardımcısı Avukat Leyla Gündüz tarafından **“YARIM KALMIŞLIKLARIN ÖYKÜSÜ”** adlı Mübadele Semineri'ne sunucu olarak davet edildim. 1949 yılından itibaren ülkemizde kız çocuklarına karşılıksız burs veren bu derneğin Karşıyaka Şubesi 2021 yılında açılmış. Karşıyaka Belediyesi'nin işbirliği ile hazırlanan seminer nedeniyle, 24 Şubat 2024 günü saat: 13.30'da Bahçelievler Sancar Maruflu Sivil Toplum Yerleşkesi'nde dernek üyeleri, dostlar ve kitapseverlerle buluştuk. Ardından konuklarımızla birlikte Yarım Kalmışlıkların Öyküsü'ne doğru bir yolculuğa çıktık...

Gözbebeğimiz Rumeli

İnsanlık tarihinde savaşlar, insanı yaşadığı coğrafyadan / anayurdundan koparmış, yerinden yurdundan etmiş, geriye kaybedilmiş topraklar ve kaybedilmiş hayatların acıları kalmıştır. Balkan Savaşları (1912-1913) sonunda Osmanlı savaşı kaybetmiş, gözbebeğimiz **RUMELİ** Yunanistan'ın

payına düşmüştü. Orada kalan Türkler, Yunan uyruklu olmuşlardı! 1919'da Yunan Ordusu'nun İzmir'e girmesiyle başlayan Kurtuluş Savaşı'mız, Yunanistan'ın yenilgisiyle 1922 yılında bitti. Ardından Mübadele geldi.

Tarih Laboratuvarında Uluslararası Bir Deney: Ulus Devlet İnşası ve 1923 Türk -Yunan Nüfus Mübadelesi

İsviçre'nin Lozan kentinde yapılan “Lozan Barış Görüşmeleri” sırasında Milletler Cemiyeti Temsilcisi Norveçli Kutup Araştırmacısı Dr. Fridtjof Nansen bir Mübadele Anlaşması yapılmasını önerdi. Bu öneri kabul gördü. “Türk ve Rum Ahalinin Mübadelesine Dair Sözleşme ve Protokol” 30 Ocak 1923 tarihinde TBMM Hükümeti ile Yunanistan Hükümeti arasında imzalandı. Mübadelede “DİN” bağlayıcı unsur olarak görüldü. Sözleşme, Anadolu Ortodoks Rumlarının ve Yunanistan'daki Müslümanların iki homojen insan kümesi olduğu var sayılarak yapıldı. Yunanistan ve Türkiye, kendi dininden gelen insanlarla homojenleşecekti. Tarihte ilk kez, Ulus Devlet İnşası 1923 Mübadelesiyle gerçekleşmişti. Fakat düşündükleri gibi olmadı. Müslümanlar

ve Ortodoks Rumlar, yeni vatanlarında uyum sorunları yaşadılar. Yerli halk tarafından dışlandılar. Kendilerini hep doğup büyüdükları topraklara ait hissettiler. Onları yarım kalan hayatları! “DİL” ise bazı topluluklarda ayrıştırıcı bir unsur oldu. Türkçe konuşmayı hiç bilmeyen Yunanistan’dan gelen Patriyotlar ile Anadolu’dan giden ve Rumca konuşmayı hiç bilmeyen Karaman Hıristiyanları için dil, önemli bir sorun oldu. Onlara Türkiye’de “Rum tohumu”, Yunanistan’da ise “Türk tohumu” denildi. Dolayısıyla mübadillerin gittikleri yerleşimler, kültür olarak heterojenleşti!

1912-1924 döneminde gerçekleşen Büyük Mübadelede, Yunanistan ve Adalarda yaşayan 600 bin kadar Müslüman ile 1,5 milyon kadar Anadolu Rum Ortodoks’u karşılıklı olarak mecburi sürgüne tabi tutulmuşlardır. Yeni vatanlarında “Mübadele insanı-Mübadil” denildi onlara. Üstelik 50 yıl geri dönmeleri yasaktı. Batı Trakya Müslümanları ile İstanbul Belediyesi sınırları içinde kalan Rumlar “Mübadele Dışı” bırakılmıştı.

Türkiye’de Mübadele Konusu İlk Kez Ders Kitabında “Kalbim Rumeli’de Kaldı” adlı ilk kitabımı, Kavala mübadili atalarımın hatıralarından yola çıkarak gözyaşlarıyla yazdım. 2013’te yayımlandı ve çok ilgi gördü. Kısa zamanda 5. Baskısı çıktı. Bu kitabımdan alınan bir parça ile: “Mübadele İlk Kez 2019-2020 Eğitim ve Öğretim Yılında Milli Eğitim Bakanlığı Tarafından Ortaokul 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabına girdi.” Mübadelenin üzerinden doksan yedi yıl geçmiş olsa da yine de çok sevindim.

SILA HASRETİ

Bir diğer sevinci de Mübadelenin 100. Yıldönümü nedeniyle Fransa-Almanya ortak yapımı ARTE TV’nin çektiği “Sıla Hasreti” adlı belgesel filmde, bana düşen mübadil ailemin şahsında tüm Rumeli Müslümanlarının yaşadığı Mübadele acılarını

anlatmak oldu. Filmimizin Galası, Mübadelenin 100. Yılı olan 2023’te İzmir’de yapıldı.

“Kalbim Anadolu’da Kaldı” adlı ikinci kitabımı yazmak için Atina’ya gidip orada yaşayan Anadolu Ortodoks Rumlarıyla yüz yüze görüşmeler yaptım. Onların acılarını ve hasretlerini yazıp 2019’da yayınladım. Bu kitabım da 2021’de 2. Baskıyı yaptı.

“Hasretin Çocukları” (2021) adını verdiğim üçüncü kitabımda ise Makedonya ve Rumeli muhacirlerinin Gerçek Öykülerini anlattım. Üç eserimi de mikro tarih belgesel roman tarzında yazdım. Kitaplarım, Mübadele ve sonrasında yaşamış canlı tarihlerin çığlıklarıdır.

Son Sözlerim

Zamanın nasıl geçtiğini anlayamamıştım. Konuklarımızın sorularını da yanıtladıktan sonra bize verilen süre bitmişti. Oturduğum masadan ayağa kalkıp; “Mübadil aileme vefa borcumu ödemek için kitaplar yazdım. Mübadele denilen kocaman okyanusa birkaç damla katkım olduysa ne mutlu bana!” derken alkışlar içinde Mübadele Seminerimi bitirmiştim. Bana bu fırsatı veren Türk Üniversitesi Kadınlar Derneği Karşıyaka Şubesi üyelerine, seminer boyunca ilgisini esirgemeyen, beni dikkatle dinleyen konuklarıma teşekkür ettim. Eşimle arabamıza binip evimize doğru giderken yüzümde bir gülümseme, kollarımda Türk Üniversitesi Kadınlar Derneği’nin armağanı beyaz zambaklardan kocaman bir buket ve soludukça içimizi açan mis kokular vardı...

Yukarıdaki yazı <https://www.asyabalsam.com> sitesinde de yayımlanmıştır.

Modern Çağlarda

“Ku Klux Klan” İzdüşümleri

Ku Klux Klan ya da kısaca KKK (3K), 1800'lü yılların ikinci yarısında Amerika Birleşik Devletleri'nde siyahi ve göçmenlere karşı kurulan, ırkçı ve gizli bir örgüttür. Beyaz üstünlüğü, beyaz milliyetçilik, göç karşıtlığı ve dahası ırkçılığı destekleyen bir harekettir. Tarihsel olarak 3K, karşı olduğu gruplara ya da bireylere yönelik terör faaliyetlerini, hem fiziksel saldırı hem de cinayetler şeklinde rahatlıkla yıllarca sürdürmüştür. Tarihi süreçte iki defa dağılmasına rağmen 1950'lerden

sonra yeniden canlanmıştır. 3K bir nefret grubu olarak da adlandırılmıştır ve bugün yerel bazda hala aktif olduğu bilinmektedir.

Amerika Birleşik Devletleri ve Ku Klux Klan nerede, Avrupa nerede, hatta Batı Trakya nerede diye düşünebilir insan. Fakat düşünmek, eylemselliğe dönüşünce nefretin yansımalarını çok canlar yaktığı görülür, hem geçmişte hem de bugün yakmaya devam etmektedir.

Yüz yıllık azınlık tarihine bakıldığında, Batı Trakya'nın siyahi ırkı, “Türk azınlık mıydı?” diye düşünmeden edemiyor insan. Senelerce maruz kalınan baskı ve yıldırma uygulamaları devlet eliyle yapılıyor üstelik, gizli bir örgüte de gerek duyulmaksızın. Gerçi 1950'li yılların sonunda kurulup uzunca bir süre hüküm süren “Trakya Eşgüdüm Komitesi” Türk azınlığa herhangi bir illegal örgütü aratmamıştır. İnsanlık adına,

insan hakları ve de azınlık hakları adına kabul edilmesi mümkün olmayan pek çok uygulama ile Türk azınlık üyeleri yaşamlarından soğutulmuştur. Kimi göç etmek zorunda kalmış, kimi yaşarken yaşadığına pişman olmuştur. Bugün geline durum... tartışılır... Neden tartışılır? Şöyle bir bakmak lazım. 21 Şubat tarihi UNESCO tarafından Dünya Anadili Günü ilan edilmiştir. Haliyle Batı Trakya'da yaşayan Türk Azınlık bugün, kendince, gururla kutlamaktadır. Çünkü insanın anadili, kendisi için,

anasütü kadar helaldir. Bunu hazmedemeyen bazı ırkçı çevreler konuyla ilgili hazımsızlıklarını gerek sosyal medyada, gerek dijital basında yansıtmaktadırlar.

Peki onların bu hazımsızlığı gerçekliği değiştirebilir mi?

Tabiki hayır...

Batı Trakya'daki 3K yansımaları yüz yıllık azınlık tarihinde bir arpa boyu yol alamamışlardır, bundan sonra da alacakları pek olası değildir, çünkü Türk azınlık, diliyle, kimliğiyle bir bütündür ve bu konuda karar verici, herhangi bir 3K değildir.

Çünküü... **BATI TRAKYA TÜRKLERİ, TÜRK OLMAKLA, GURUR DUymaktadırlar.**

“Romeo ve Juliet” Türk ve Yunan sanatçılarının ortak çalışmasıyla iki ülkede sahnelenecek

- **Yönetmen Lefteris Yovanidis:**
- **“Romeo ve Juliet hikayesini, tüm hikayeyi burada inşa ediyoruz ancak bu kez çok fazla sayıda farklılıkları da ortak noktaları da olan iki halktan ilham alarak anlatıyoruz”**
- **Ankara Devlet Tiyatrosu sanatçısı Eray Eserol:**
- **“Tekrar Türk-Yunan kardeşliğini buradan dünyaya göstermiş olacağız. Bu yolda da ümidimiz sonsuz”**

İngiliz yazar William Shakespeare'in asırlardır sahnelenen oyunu “Romeo ve Juliet”, bu kez Türk ve Yunan sanatçıların ortak çalışmasıyla iki ülkede izleyiciyle buluşmaya hazırlanıyor.

Türkiye'deki Devlet Tiyatroları (DT) ile Yunanistan Pire Şehir Tiyatrosunun ortak yapımıyla, iki düşman ailenin birbirini seven genç evlatları Romeo ve Juliet'in aşk hikayesi, farklı bir yorumla anlatılacak.

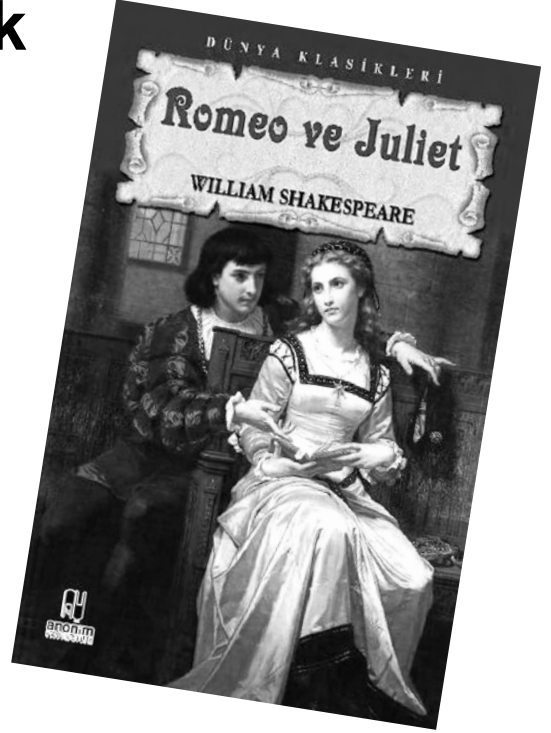
AA muhabirine konuşan

yönetmen Lefteris Yovanidis, “Romeo ve Juliet”in, Türk ve Yunan oyuncuların sahneleyeceği şekliyle nasıl uyarlanacağına ilişkin, “Gösterimizde farklı bir bakış yakalamak istedik. Capulet ailesinin Yunanca konuşmasına, Yunan olmasına ve Montague ailesinin de Türk olmasına ve Türkçe konuşmasına karar verdik.” dedi.

Yovanidis, iki ailenin kendi aralarında İngilizce konuşacağını belirterek, şöyle devam etti:

“Yaşadıkları yeri çok belirtmiyoruz. Buranın kime ait olduğunu söylemiyoruz. Oyunda İngilizce konuşan ve iki aile arasındaki düzeni sağlayan bir lider var. Defalarca dile getirilmiş ‘Romeo ve Juliet’ hikayesini, tüm hikayeyi burada inşa ediyoruz ancak bu kez çok fazla sayıda farklılıkları da ortak noktaları da olan iki halktan ilham alarak anlatıyoruz.”

- **“Sanat iyi gelir, barışı sağlar, sanat siyaset üstüdür”**

Ankara Devlet Tiyatrosu sanatçısı Eray Eserol da projeyi DT Genel Müdürü Tamer Karadağlı'dan ilk duydukları andan itibaren bunun çok önemli olduğunu hissettiklerini belirtti.

“Romeo ve Juliet”in düşman ailelerin çocuklarının aşkını anlatan hikayesinin bu kez “Türk ve Yunan ailelerin çocuklarının aşkı” olarak yorumlanacağını vurgulayan Eserol, şunları kaydetti:

“Oyunda birbirine düşman iki ailenin çocukları birbirine aşık olur. Herkes bilir Romeo ve Juliet'in hikayesini. Düşman ailenin çocukları aşık olacakları yerde, iki düşman sanılan ülkenin çocukları aşık olsa, bu iki ülke de dünyaya düşman olmadıklarını, aslında sanatın gücüyle dostluğu,

barışı istemenin mümkün olabildiğini gösterse nasıl olur diye düşündük.”

Eserol, oyunun önce Ankara, İstanbul ve İzmir’de, ardından Yunanistan’da sahneleneceğini kaydederek, “Projenin amacı da tekrar Türk-Yunan kardeşliğini buradan dünyaya göstermiş olacağız. Bu yolda da ümidimiz sonsuz. Sanat iyi gelir, barışı sağlar, sanat siyaset üstüdür.” diye konuştu.

- “Çok güzel bir arkadaşlık kurduk”

Türk ve Yunan sanatçılardan oluşan ekip, provalarına Atina’da başladı.

“Juliet”i canlandıran Kalliopi Haska, projeyi “kendisi için büyük bir armağan” olarak nitelendirdi.

Haska, harika bir ekipleri olduğunu belirterek, “Hiçbirimiz kim Yunanistan’dan kim Türkiye’den diye düşünmüyor. Çok güzel bir arkadaşlık kurduk ve bunun için çok müteşekkirim.” dedi.

Türk ve Yunan ekiplerin harika bir uyum yakaladığına işaret eden Haska, “Yıllar sonra geriye bakıp yaptığımız bu işi ve birbirimizi unutmamız asla mümkün değil.” diye konuştu.

Ankara Devlet Tiyatrosu sanatçısı Şevki Çapa da Türk ve Yunan oyuncuların, ilk günden itibaren

birbirini yıllardır tanıyormuş gibi sıcak bir ilişki kurduğunu anlatarak, “Yunanistan’daki provalarda, sanki hiç başka bir yere gelmemişiz hissi var. Buraya ilk girdiğimizde sanki devlet tiyatrosunun herhangi bir sahnesinde yaptığımız bir provaya, yıllardır oynadığımız arkadaşlarımızla bir provaya başlayacakmışız gibi o enerjiyle girdik.” ifadelerini kullandı.

Ekibin alışma sürecine bile gerek kalmadan birbiriyle hemen kaynaştığını vurgulayan Çapa, proje bittiğinde ayrılık anı için “O kısmı şimdiden bile düşündüğümde, nasıl bitecek diye bir his geliyor açıkçası.” dedi.

“Romeo”yu canlandıran, İstanbul Devlet Tiyatrosu sanatçısı Alp Ünsal, sadece birkaç haftadır birlikte prova yapmalarına rağmen Yunan oyuncularla adeta 5-6 yıldır birlikte kumpanya yapan bir ekip gibi hissettiklerini vurguladı.

Ünsal, oyuna ilişkin şunları kaydetti:

“Kardeşliğini daha çok vurguladığımız ama düşmanlığın sebebinin ne kadar da boş olduğunu irdelediğimiz bir güzel sahneleme fikri var sevgili yönetmenimiz Lefteris’in. Aksiyonu, komedisi çok yoğun başlayan bir oyun. Daha karanlık, daha dramatik bir oyunumuz var ama herkesin gönlüne dokunacak. Kardeş, komşu iki halk için çok güzel sözleri olduğuna inandığım,

seyircinin de yüzünde buruk bir gülümseme ve biraz da yaşlı gözlerle çıkacağını düşündüğüm keyifli bir oyun.”

- Oyun 3 dilde sahnelenecek

Oyun süresince, Türkçe, Yunanca ve İngilizce diyaloglar yer alacak. Seyircilere üst yazıyla çeviri imkanı sağlanacak.

Ekibin tecrübeli Yunan oyuncularından Rula Pateraki, “Romeo ve Juliet”in eski bir oyun olmasına rağmen bu kez 3 farklı dilde sergilenmesinin kendisi için farklı bir tecrübe olduğunu belirtti.

Pateraki, oyun için “Bu 3 dilli gösteri, halkların dostluğuna örnek teşkil edecek. İnsanların ve halkların birlikte yaşamasına ilişkin çok güçlü bir metin olduğu için de çok güzel bir yolculuk olacak. Tam olması gerektiği gibi.” ifadelerini kullandı.

İzmir Devlet Tiyatrosunda oyuncu Efe Akercan ise eserde Türkçe konuşan bir oyuncuya, Yunan oyuncunun bazen Yunanca cevap vermesini de örnek göstererek, “Aslında dilin bir öneminin de olmadığını galiba öyle bir yerde anlıyoruz çünkü duygular orada çok net anlaşılabilir. O açıdan bu projenin tam olarak böyle bir yerden fark yaratacağını düşünüyorum.” diye konuştu. AA

Günlerin getirdikleri-1

Romeo ve Juliet Gümölcine veya İskeçe'de de sergilenmeli

İbrahim BALTALI

İngiliz yazar William Shakespeare'in en tanınmış eserlerinden Romeo ve Juliet kitabı, düşman aileleri çocukları arasındaki imkansız olan aşkı anlatmaktadır. İşte bu çok özel eser tiyatroya uyarlanmış ve sahnelenmiştir. Bu güzel eser önümüzdeki aylarda Türk – Yunan sanatçılarının ortak yapımı ile her iki ülkede de sergilenecek.

Ankara Devlet Tiyatrosu sanatçısı Eray Eserol da projeyi DT Genel Müdürü Tamer Karadağlı'dan ilk duydukları andan itibaren bunun çok önemli olduğunu hissettiklerini belirtti.

“Romeo ve Juliet”in düşman ailelerin çocuklarının aşkını anlatan hikayesinin bu kez “Türk ve Yunan ailelerin çocuklarının aşkı” olarak yorumlanacağını vurgulayan Eserol, şunları kaydetti:

“Oyunda birbirine düşman iki ailenin çocukları birbirine aşık olur. Herkes bilir Romeo ve Juliet'in hikayesini. Düşman ailenin çocukları aşık olacakları yerde, iki düşman sanılan ülkenin çocukları aşık olsa, bu iki ülke de dünyaya düşman olmadıklarını, aslında sanatın gücüyle dostluğu, barışı istemenin mümkün olabildiğini gösterse nasıl olur diye düşündük.”

Eserol, oyunun önce Ankara, İstanbul ve İzmir'de, ardından Yunanistan'da sahneleneceğini kaydederek, “Projenin amacı da tekrar Türk-Yunan kardeşliğini buradan dünyaya göstermiş olacağız. Bu yolda da ümidimiz sonsuz. Sanat iyi gelir, barışı sağlar, sanat siyaset üstüdür.” diye konuştu.

Son aylarda Türkiye ile Yunanistan arasındaki gerginlikler artık sona ermek üzere. Türkiye

Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan'ın Yunanistan'ı ziyaretiyle başlayan yumuşama, Başbakan Sayın Miçotakis'in Mayıs ayında Türkiye'yi ziyaret edecek olması yumuşamaya büyük katkı sağlayacağını düşünüyoruz. Spor alanını da unutmamak gerekir. Türk teknik direktör Fatih Terim'in Yunanistan'ın en büyük ve köklü takımlarından Panathianikos'un başına geçmesi hiç kuşkusuz Türk- Yunan halkları arasındaki buzları eritmiş benziyor.

Siyaset, spor derken halkları birleştiren ve farklı bir bakış açısı getirerek değişik ufuklar açan sanatın da barışa katkı sağlayacağına inanıyoruz.

Romeo ve Juliet'in Türk ve Yunan sanatçılar arasında birlikte sergilenecek olması, hiç kuşkusuz en çok Batı Trakya Türklerini sevindirir.

Türk ve Yunan halkları düşman değildir.

İki düşman ailenin çocukları Romeo ve Juliet'in imkansız olan aşkları acaba ne kadar gerçekleşecek ve ne kadar devam edecek? Bunu hep birlikte oyunda göreceğiz.

Senaryo gereği “Türk ve Yunan ailelerin çocuklarının aşkı” bir dizi sorunlarla yaşayan Batı Trakya Türklerinin hayatına nasıl yansıtacak?

Projenin amacı Türk – Yunan halklarının dostluğuysa, bu güzel eser mutlaka Gümölcine veya İskeçe'de de sergilenmeli ki gerçek dostluk sadece senaryoda kalmasın.

NİMETLERE ŞÜKRETMEK

ŞÜKÜR: Övmek, müteşekkir olmak, ödüllendirmek, nankör olmamak, iyilik bilmek gibi anlamlara gelmektedir. Aynı zamanda şükür, bireyin yaşamına büyük anlam veren umut, neşe, güzelliğin takdir edilmesi gibi erdemlerin arasında yer almaktadır.

Arada bir...

**Asım
ÇAVUŞOĞLU**

Dini bir terim olarak şükür, bizi yaratan, çeşitli kuvvet ve kabiliyetlerle donatan, yaratıkların en şerefli kalan Allah'ımıza tâzimde bulunmak, ihsan ettiği nimetlerin kadrini bilerek onları kötülüğe vasıta kılmamak ve bu nimetlerle Allah'a isyan, küfran ve nankörlükte

bulunmamaktır.

Bir başka ifade ile şükür, her türlü nimetin tek ve gerçek sahibinin Allah olduğunun şuuruna varmak ve bunu en derin saygıyla ve usulünce ifade etmektir. Allah'ın insana bahsettiği nimetlerini burada yazmak, bilineni tekrarlamaktan başka bir şey değildir. Bu nimetlerin sınırsız olduğuna ve tek tek saymak mümkün olmadığına göre şükretmenin de bir sınırı yoktur. O halde insan sürekli şükretmeli, Allah'ın nimetini anmalı, hatırdaki tutmalıdır, demek de aynıdır. Şükür sahibi olmak her anlamda bizim faydamızdır ki Allah bizden nankörlükten uzak bir şekilde şükretmemizi istemektedir. Şükretmek, bir anlamda kıymet bilmek ve insanın halinden memnun olması demektir. Allah'ın bize lütfetmiş olduğu sayısız nimet için ona minnettar olmak ve teşekkür etmektir.

Yolu Medrese'den geçenler bilirler; şükür, ya kalp ile, ya dil ile veya da aza ile olur. Kalb ile şükür, her nimetin Allah tarafından ihsan edildiğine inanmak, insanların ise birer vasıta ve sebep olduğuna inanmaktır.

Dil ile sükür, şükür ifade eden sözleri söylemek ve Allah'ın nimetlerini Allaha nisbet etmektir.

Âzâ ile şükür, bütün uzuvları Allah'a ibadet ve hizmette kullanmaktır.

Şükretmeyen insan nankörlük eder. Sürekli şikâyet eder. Nankörlük ve şikâyet ise insanı içten içe çürüten bir zehir gibidir. İnsanı mutsuz, huzursuz ve tatminsiz kılar. İnsanda hep daha fazlasını isteten bir doyumsuzluk duygusu oluşturur.

Diğer taraftan gerçekten de Allah'ın vermiş olduğu sayısız nimete(*) rağmen ona nankörlük eder ve bir şekilde yaşadığımız hayattan şikâyet edersek hayatımızın en büyük hatasını yapmış oluruz. Oysa öyle zor durumda insanlar vardır ki dünyada yarım saatliğine

bile o hayatı yaşamak zorunda kalsak, kaçıp kurtulacak bir yer bulmak isteriz. Bu noktada hemen hatırlatmak isterim ki esasea Allah'ın bizim şükürümüze ihtiyacı yoktur!

(*)Bu noktada söz nimetten açılmışken bu konuda da bir şeyler yazmamın doğru olacağını düşünüyorum: Nimet nedir? Cenab-ı Allah'ın biz kullarına verdiği ve bizim ihtiyacımız olan bütün iyilik ve güzelliklerdir. Şükür: ise nimete mukabil yapılması gereken teşekkürdür. Allah(c.c) nimetlerin devam etmesi için şükürü emretmiştir.

Uzun lafın kisası her durumda şükretmeyi bilmeliyiz. Hatta öyle ki haksızlık ve vefasızlığa uğradığımız zaman bile şükretmeliyiz.

Şöyle ki:

Konuyu daha güzel anlayabilmek için bu noktada

dini bir hikayeyi yazmak istiyorum. İslam tarihinde adlarını altın harflerle yazdıran öylesine insanlar vardır ki, bunlar bu dünyada bir yabancı veya gelip geçici bir yolcu gibi mütevazı bir hayat sürmüşlerdir. Dünyanın geçici ve aldatıcı güzelliklerine gönül vermeyen ve ömürleri boyunca kendilerini aydınlık Allah yolunun emrine veren bu kahraman yiğitlerimizin en önde gelenlerinin hayatlarından bir iki kalın çizgiyi aktarmak yerinde olacağını düşünüyorum.

Mesela Hz. Ebu Bekir. Bu zat hayatını İslamiyetin yayılması ve kökleşmesi uğruna harcamıştır. Hatta o derece ki mal ve servetini bütünüyle yoksul ve düşkünlere dağıtmış olduğundan kendine giyecek bir şeyi dahi kalmamıştı.

Sevgili Peygamberimiz (sav) bu candan arkadaşının acıklı durumunu öğrenir öğrenmez evinde arayıp taramadık yer bırakmaz.

Fakat ne yazık ki, kendilerine lazım olmayan hiç bir şey bırakmaz. Hepsi de evin zaruri ihtiyaçlarıdır. Nasıl versin?

Bu defa üzüntü içinde kızı Hz. Fatma'ya uğrar. Durumu anlatır. Fatma da arayıp taradıktan sonra, "Ebu Bekir'e verecek hiçbir şeyimiz yok" diye cevap verir. Ama onun da üzüntü ve tasa soğuk bir kaya parçası gibi yüreğine oturmuştur; Neden veremedim, diye.

Diğer taraftan konumuz çerçevesinde Hz. Ayşe (Allah ondan razı olsun) şöyle anlatmıştır: "Biz Peygamber ailesi yiyeceksiz, içeceksiz ve yakacaksınız, sadece hurma ve suyla aylarca kaldığımız olurdu."

Son olarak olumlu düşünce insanı şükür sahibi kılar, olumsuz düşünce ise nankör, şikâyetçi ve isyankar kılar...

ATASÖZLERİMİZ

Deyimlerimiz - Kültürümüz

ATASÖZLERİMİZ

- 1- Çok bilen çok yanılır.
- 2- Çalma kapını çalarlar kapını.
- 3- Kışın ekmezsiz, yazın örtüsüz yola çıkma.
- 4- El elden üstündür.
- 5- Kötü komşu mal sahibi yapar.
- 6- Yiyen bilmez, doğrayan bilir.
- 7- Sütte yanan yoğurdu üfleyerek içer.
- 8- Suyu görmeden ayağını sıvama.
- 9- At yemini kendi arttırır.
- 10- Yel esmeden yaprak oynamaz.
- 11- Can yakanın canı, ev yakanın evi olmaz.
- 12- Dügün kemiğiyle köpek tavlalmaz.
- 13- Eşek eşeğe odunu ödünç taşır.

DEYİMLERİMİZ

- 1- Kasaba et borcun mu var.
- 2- Her horoz çöplüğünde öter.
- 3- Tencere tekerlendi kapağını buldu.
- 4- At ölürse arpadan ölsün.
- 5- Hoppala paşam, Malkara Keşan.
- 6- Ödüm patladı.
- 7- Gözüm çıksın.
- 8- Kulak asma.
- 9- Merkep horoza koca kafalı demiş.

Derleyen: Öğretmen Nevin

Derleme yeri: Melikli Türk İlkokulu / Rodop ili.

Derleme tarihi: 1969

Yok olan tarihimiz

Urlu - Uğurlu - Kalotihon köyü köprüsü kitabesi
İskeçe ili / Yunanistan

Günümüzde yok edilen, Urlu köyünde,
Osmanlı dönemine ait köprü'nün kitabesi.

Sâhib-ül hayrât ve hasenât, Ağa Hasan
Efendi bin Ahmed Efendi köy Ehaliyesi, fî
sene 1296.(1296 Hicrî//Miladî 1848 R.E.)

Unutulan kelimeler

1 - Şilte: Üstünde oturlan, yatılan, içi yünle, pamukla doldurulmuş döşek:

“Üçümüz birden sürükleyerek şilteyi de dışarı çıkardık.” - Ayla Kutlu

2- Boyunduruk: Çift süren veya kağınyaya koşulan hayvanların birlikte yürümelerini sağlamak için iki ucu hayvanların boynuna, ortası da saban veya kağınyaya bağlanan ağaç parçası:

“Öküzler boyundurukla köye doğru yürüdüler.” - Abbas Sayar

3 -Zelve: Çift öküzünün boyunduruktan çıkmaması için boynunun iki yanından boyunduruğa, aşağıya doğru geçirilen çubuk.

4- Öreke: Eğirmekte olan yün, keten vb. şeylerin tutturulduğu, bir ucu çatal değnek:

“Günümüzdeki modern iplik makineleri geliştirilmeden evvel annelerimiz ipliklerini öreke, kirmen, eğirmen gibi eğirme aletleri kullanarak kendileri üretmişlerdir.” - Alper Gürarlan

5-Yatık: Yayvan su kabı.

6- Düven: Harmanda ekinlerin sapı ve tanelerini ayırmak için kullanılan, önüne koşulan hayvanlarla çekilen, alt yüzünde keskin çakmak taşları dikine çakılı bulunan, kızak biçiminde araç:

“Çok hafif geldiği için düvene ağır bir taş oturtmuşlardı.” - Reşat Enis Aygen

7-Nal: At, eşek, öküz vb. yük hayvanlarının tırnaklarına çakılan, ayağın şekline uygun demir parçası; nalça:

“Atların nal tıkrıtları, demir tekerlek gürültüleri işitildi.” - Ömer Seyfettin

8- Potur: Arka tarafında kırmaları çok, bacakları dar bir pantolon türü:

“Ayağında lacivert Karamürsel kumaşı bir potur vardı.” - Sait Faik Abasıyanık

9- Kak: Elma, armut vb. meyvelerin kurutulmuşu:

“İki sipahinin yancıklarında biraz peksimet, biraz da dut kaktı olduğu hâlde daha bir lokma yemiş değillerdi.” - Hüseyin Nihal Atsız

10- Fes: Şapka yerine kullanılan, kırmızı, kalın çuhadan yapılmış, tepesinde püskülü olan, silindirik biçiminde başlık:

“Geriyeye doğru basık, yalın kat destarlı fesinde her zaman bir çiçek takılıdır.” - Salâh Bırsel

11 – Ellik: Ekin biçerken sol elin parmaklarına geçirilen, eldiven biçiminde, tahtadan yapılan bir araç.

12- Uçkur: Şalvar veya iç donunun belde durmasını sağlamak için bele gelecek kısımlara geçirilen bağ:

“Bir defasında tuvalete gittiğimde uçkur koptu, pantolonumu giyip dükkâna geldim, durumu babama söyledim.” - Mustafa Öz

13- Dibek: Taştan veya ağaçtan yapılmış büyük havan:

Kahve dibeği.

14- Yastağaç: Üzerinde hamur açılan veya yemek yenilen kısa ayaklı, genellikle yuvarlak veya dikdörtgen biçiminde bir çeşit tahta.

15- İçirik: Yatak doldurmaya yarayan yün, pamuk, kütük vb. şeyler.

16- Saman: Ekinlerin harmanda dövülüp taneleri ayrıldıktan sonra kalan, hayvanlara yedirilen ufalanmış sapsarı.

17- Çuvaldız: Çuval vb. dokumalar dikmekte kullanılan, ucu yassı ve eğri, büyük iğne; kıyık (I):

“Ağızlarını çuvaldıza geçirilmiş yerli kinnapla diktiniz mi, bırakınız yuvarlansın.” - Refik Halit Karay

18- Sedir: Arkalıksız, üstü minderli ve yastıklı olabilen, oturmaya veya yatmaya yarayan ev eşyası; divan:

“Bizi geniş sedirlerle çevrilmiş keten örtülü bir büyük odaya aldılar.” - Burhan Felek

19- Çıkrık: İplik bükme, iplik sarma vb. işlerde kullanılan, el veya ayakla çevrilen dolap:

“Çıkrıkta ip kalmadı diye bir aydır söyleye söyleye dilimde tüy bitti.” - Hüseyin Rahmi Gürpınar

“Alaca Camii” Miniatürk’e taşındı

İstanbul Miniatürk'te sergilenmek üzere Rumeli Balkan Stratejik Araştırmalar Merkezi (RUBASAM) tarafından yaptırılan “Alaca Camii” maketinin açılış töreni, büyük bir coşkuyla gerçekleştirildi.

Orijinali K. Makedonya Kalkandelen’de bulunan cami maketi, 02 Mart 2024 Cumartesi günü saat 13.30’da düzenlenen törenle ziyaretçilere sunuldu.

RUBASAM yönetim kurulu üyesi Serkan Vardar’ın sunumunu üstlendiği açılış töreni, çeşitli etkinliklere ev sahipliği yaptı. Saat 13.30’da başlayan etkinlikler, müzikle başladı. Ardından, halk dansları gösterileriyle renklendi. Saat 14.00’te ise açılış konuşmaları gerçekleştirildi. Rumeli Balkan Stratejik Araştırmalar

Alaca Camii ve kızkardeşlerin türbesi.

Merkezi (RUBASAM) Başkanı Süheyl Çobanoğlu, RUBASAM Dış İlişkiler Koordinatörü Hasan Hoşben, Kalkandelenliler Dernek Başkanı Sadettin Tanselli, Makedonya İstanbul Başkonsolosu İdris Fazlıoski ve Makedonya Parlamentosu Milletvekili Enes İbrahim, açılış törenine katılan önemli isimler arasındaydı. Konuşmacıların ortak fikri, eşsiz tarihi değeri olan Alaca Camii’sinin yerinde görülmesi temennisi oldu.

Açılış töreni, saat 14.15’te gerçekleştirilen kurdele kesimiyle doruk noktasına ulaştı. Törenin sonunda ise yöresel ikramlarla misafirlere keyifli bir an yaşatıldı. Katılımcılar, Alaca Camii maketini büyük bir ilgiyle inceledi ve RUBASAM’ın bu önemli eseri sergileme fırsatı verdiği için teşekkür etti.

Alaca Camii maketi, Miniatürk’ün Yurt Dışı Eserler bölümünde sergilenerek ziyaretçilerle buluşacak. Bu etkinlik, kültürel ve sanatsal anlamda önemli bir adım olarak kabul edilirken, Makedonya ve Türkiye arasındaki kültürel bağların güçlendirilmesine katkı sağlaması hedefleniyor.

<https://www.abonehaber.com/rubasam-rumeli-miras-si-alaca-cami-hatirasini-miniaturke-tasidi>

Alaca Camii mihrabı

Alaca Camii

Kalkandelen'i ortadan bölen Pena Nehri'nin yakınında bulunan cami, ihtişamlı görünümüyle adeta tarihe meydan okuyor. Duvarlarındaki dekorasyonundan dolayı Alaca adını

Alaca Camii

alan cami, "Paşa Camisi" olarak da biliniyor. Hurşide ve Mensure kız kardeşlerin çeyiz paralarını bağışlayarak 15. yüzyılda yaptırdığı rivayet edilen cami, iç ve dış cephe süslemeleriyle ziyaretçilerinin ilgisini çekiyor. Avlusunda, kız kardeşlerin türbelerinin de bulunduğu Alaca Cami, 19. yüzyılda Abdurrahman Paşa tarafından büyük bir tadilatın geçirilerek bugünkü

Alaca Camii süslemeleri

görünümüne kavuşturuldu. Sanat harikası olarak tanımlanan caminin resim,

süsleme ve bezemelerinin uzun süre dayanması ve canlılığını koruması için tadilatı sırasında 10 binlerce yumurta kullanıldığı sanat tarihi kaynaklarında belirtiliyor.

Kare planlı olarak yapılan caminin giriş bölümünde üç tarafı açık, üstü mahfil bölümüyle kapalı son cemaat yeri bulunuyor. Mahfil, yarım küre şeklindeki üç balkon ile harime açılıyor. Kiremit kaplı çatı ile örtülü olan cami, bu haliyle daha çok klasik ev mimarisinde kullanılan çatı tipine benziyor.

AA muhabirine değerlendirmelerde bulunan cami imamı Emir Kasami, camiyi Osmanlı tebaasından Hurşide ve Mensure kız kardeşlerin 1495 tarihinde yaptırdığını söyledi.

Kasami, caminin depremlerden zarar görmesinin

ardından 1883 yılında Abdurrahman Paşa tarafından onartıldığını belirterek, "Abdurrahman Paşa camiyi külliye şeklinde tekrar yaptırdı. Cami ile ilgili bilgiler giriş kapısının üzerindeki kitabede yer alıyor. Abdurrahman Paşa'nın, 'Bu camiyi Kur'an okutmak ve hafız yetiştirmek için yaptım.' ifadeleri kitabede yer alıyor." dedi.

Camide bulunan Kabe tasvirinin 1800'lü yıllarda yapıldığını dile getiren Kasami, o dönemde yaşayan ve hacca gidip gelmiş bir ressamın Abdurrahman Paşa'nın izniyle Kabe'nin resmini cami duvarına işlediğini anlattı. AA

Günlerin getirdikleri-2

Yassıuyuk Barajı

İbrahim BALTALI

Geçtiğimiz günlerde Yunanistan Tarım Kalkınma Bakanı Avgenakis Dedeaçta katıldığı bir forumda Doğu Makedonya – Trakya Eyaletine sulama projeleri için 240 milyon avro tahsis edileceğini açıkladı.

Avgenakis konuşmasında, Eyalet'in tarım kesimi için çok önemli olduğunu; ülkenin enerji ürünlerinin %49'nun, tahıl üretiminin %19'nun, pirinç üretiminin %5'nin ve hayvan yemi üretiminin %13'nün ve bal üretiminin de %7,5 gibi bir kısmını karşıladığını belirtti.

Avgenakis, sulama projelerini açıklarken İskeçe Ovası'na Nestos – Karasu Nehri'nden su getirileceğini bunun maliyetinin 170 milyon avro olacağını ve 250.000 dönüm toprağın sulacağını da sözlerine ekledi.

Bunlar tabii ki yapılması gereken ve çiftçilerin beklediği projeler. Ancak bölgemizde de bitmesi yılan hikayesine dönen bir baraj projesi var ki her nedense 20 YILDAN bu yana bir türlü çiftçinin hizmetine sunulamamaktadır. Bu baraj Rodop ilinin doğusunda bulunan Yassıuyuk – İasio barajıdır. Temelleri 2002'nin mayıs ayında o dönemin bakanı bayan Vaso Papandreou tarafından atılmıştı. Barajın o zamanki maliyeti 24.064.564 milyon avro denk düşürdü ki o yıllarda Yunanistan henüz avroya geçmemişti. 10 Kasım 2005 yılında bitirileceği

taahhüt edilmiş, ancak defalarca uzatılmıştı. AB'nin de desteklediği proje ayrıca 39.800 dönüm arazide toprak bütünlemesi ve sulama ağlarının kurulmasını da öngörüyordu. Proje, ne yazık ki, aradan 20 yıldan fazla bir süre geçmesine rağmen hala bitirilemedi.

Bilindiği gibi Rodop ilinin doğusunun çoğunluğu Müslüman Türk Azınlığı fertlerinden oluşmaktadır. Bu insanların da çoğunluğu tarımla uğraşmaktadır. Bölgede hala ilkel ve maliyeti çok yüksek sulama sistemleri kullanılmakta ve çiftçiler zor durumda kalmaktadır. Çiftçinin üretim maliyeti artarken, satış fiyatının aynı düzeyde kalması insanları ister istemez başka arayışlara itmektedir. Bölgede sanayi tesisleri olmayınca, işsizlik ve bunun devamında da Almanya ve Hollanda gibi ülkelere göç başlamaktadır.

Dünyanın iklim krizi ile mücadele ettiği bir dönemde, doğal kaynakların değerlendirilememesi, sularımızın boşa akması çok üzücüdür. İnanmak istemiyoruz, ama gerçekten de bu bölgenin kalkınması istenilmemekte midir? Amaç bölgede yaşayan Türk azınlığı göçe zorlamak mıdır? Korkarız ki, bölgede baraj bitinceye kadar tarlaları çalışacak yeni nesil kalmayacak. Bunu tabii ki kimse istemez, ancak gerçekler acıdır ve ne yazık ki bu yöne doğru bir gidişat vardır.

Şehitler Gümülcine’de anıldı

Şehitleri Anma Günü ve İstiklal Marşı’nın kabulü dolayısıyla, 19 Mart 2024 Salı günü, Türkiye Cumhuriyeti Gümülcine Başkonsolosluğunda tören düzenlendi.

Törene Başkonsolos Aykut Ünal ve çalışanları, Batı Trakya Türk Azınlığı Danışma Kurulu Başkanı ve Gümülcine Müftüsü İbrahim Şerif, İskeçe Müftüsü Mustafa Trampa, Gümülcine Türk Gençler Birliği Başkanı Sedat Hasan, İskeçe Türk Birliği Başkanı Ozan Ahmetoğlu, BAKEŞ Başkanı Dr. Hüseyin Bostancı, DEB Partisi G. Başkanı Çiğdem Asafoğlu, Batı Trakya

Azınlığı Yüksek Tahsilliler Derneği Başkanı Hüseyin Baltacı’nın yanı sıra çok sayıda soydaş katıldı.

Tören şehitler için bir dakikalık saygı duruşu ve İstiklâl Marşı’nın okunmasıyla başladı.

Çanakkale Deniz savaşında şehit düşenleri rahmetle, minnetle andıklarını ve Çanakkale savaşlarının bir savaştan, bir zaferden öte, iman ve bir inanç meselesi olduğunu belirten Batı Trakya Türk Azınlığı

Danışma Kurulu Başkanı ve Gümülcine Müftüsü İbrahim Şerif, Çanakkale’de yaşanan bir kaç hadiseyi ve Mehmet Akif Ersoy’u şu şekilde anlattı:

Çanakkale bir iman meselesidir,

O vatan için şehit olacaktır, kurban olacaktır. Onu için en gürbüz .ocuğumu cepheye gönderdim, kınaladım” der. Bu mektuba cevap yazılmadan Hasan şehit olur, annesine şehadet haberi gönderilir.

Türkiye Cumhuriyeti Gümülcine Başkonsolosu Aykut Ünal.

dedim. Çanakkale’de çok genç yaşta Hasan isminde delikanlı göreve koşar. Hasan’ın saçları kınalıdır. Cepheye vardığı zaman komutanı sorar, “Hasan saçların neden kınalı?” Hasan, “bilmiyorum, annem kınaladı”, der. Komutan Hasan’a, “Sor bakalım annene neden kınalıdı?” Annesi komutana yazdığı mektupta, “Komutanım biz, üç şeyi üç yerde kınalarız. Biri kurban edeceğimiz koçu, ikincisi gelin edeceğimiz kızı, üçüncüsü de askere gönderdiğimiz gençleri kınalarız.

Yine Çanakkale’de Seyyid Onbaşı, topun mekanizması bozulunca o 275 kiloluk mermiyi alıp topun ağzına yerleştirmiştir. Cumhuriyet’in 10. Yılında Ankara’daki

anma törenlerinde Seyyid Onbaşı’dan olayın tekrar etmesini ister. Seyyid Onbaşı mermiyi birkaç kez kucaklar, ama yerinden kaldıramaz. Atatürk ve etrafındakiler hayretler içerisinde bakarlar. Seyyid Onbaşı şöyle der: “Komutanım, o günkü Allah rızası içindi. Bugünkü gösteriş için. Bu iş gösteriş için olmuyor, iman için oldu.”

Mehmet Akif’i de anmadan geçemeyeceğiz. Çanakkale Savaşı’nı destanlaştıran,

nesillerden nesillere aktarılabacak olan şiirleriyle, sözleriyle ifade etmiştir. Mehmet Akif Çanakkale şehitleri için,

“Bedrin arslanları ancak bu kadar kahramandı” gibi sözler söyleyerek onları Bedir’deki Peygamberimizin ordusuna benzetmiştir. Peygamberimizin

Batı Trakya’dan şehitler yokmuydu? Evet vardı. Araştırmacı İbrahim Baltalı’nın ifadesine göre sadece bizim bölgemizden 220 şehidin ismi Çanakkale’de kayıtlı. Ancak, 8.000 kişi bu bölgeden cepheye gitmiş ve şehit olmuşlardır.

Çanakkale Deniz Savaşı’nın 109. Yılında tüm şehitleri rahmetle, minnetle anıyorum. Allah hepsinin makamını cennet eylesin, hepsine şefaata etme nasip etsin, diyorum.

Türkiye Cumhuriyeti Gümölcine Başkonsolosu Aykut Ünal günün anlamını belirten konuşmasına

Günün duasını İskeçe Müftüsü Mustafa Trampa yaptı.

Gümölcine Müftüsü İbrahim Şerif, Çanakkale’de yaşanan bir kaç hadiseyi ve Mehmet Akif Ersoy’u anlattı.

ordusu 300 kişi, karşıdaki ordu ise 1.000 kişiydi. Peygamberimizi (S.A.V.) yine rahmetle ve selamla analım. Bedir’de 300 kişilik ordusuyla 1.000 kişilik orduyu perişan etmişti. Peygamberimizden aldıkları inançla, Çanakkale’de de bir savaştan öte, bir iman meselesi, o insanlar şehit olmuş ve 1915 Deniz Savaşı’na Galatasaray, Fenerbahçe v.d. takımlar katılmış? Kayseri Lisesi, Pertevniyal Lisesi v.d. liseler mezun verememişlerdi. 15-17 yaşlarındaki delikanlılar cepheye koşmuş, şehit düşmüş ve geri dönmemişlerdir.

Evet, Çanakkale bir iman meselesi, bir inanç meselesi. İnsanların ölüme seve seve gitmelerinden, çünkü Kur’an-ı Kerim’de Bakara suresi 152. Ayette, “Siz, bu şehitleri ölümler sanmayın, onlar dirilerdir, ama siz göremezsiniz”, ifadesiyle onlara verilen en büyük mertebeye olduğu, peygamberlikten sonra en yüce bir makam olduğu ifade edilmiş. Ve, o devirde yaşayan iman sahipleri cepheye seve seve koşmuşlar, şehit olmuşlardır. Peygamberimiz de onlar için, “Her şehit 70 yakınına şahadet edecek, şefaata edecek” diye buyurmuştur.

İstiklâl Marşı’nı kaleme alan Mehmet Akif Ersoy’u anarak başladı. “Çanakkale Destanı eğer bugün bu kadar üzerine konuşuluyorsa, bunda bir nebze de Vatan Şairinin muhteşem şiirinin etkisi vardır.” Görüşlerine yer veren Başkonsolos Ünal,ın konuşmasının tamamını aşağıda duyabilirsiniz:

Değerli konuklar

Vatan Şairi Mehmet Akif Ersoy’un milleti şiirleriyle uyanmaya davet ettiğini, Çanakkale’yi, şehitlerimizi anmak sadece bir güne sığmaz

elbette. Şiirleriyle milletimizi uyanmaya davet eden Mehmet Akif, Çanakkale Destanı'yla bir savaşın tüm tesiriyle nasıl anlatılabileceğini gösterdi. Çanakkale Destanı eğer bugün bu kadar üzerine konuşuluyorsa,

elemelerden geçmiş ve sona kalmış şiirleri meclis kürsüsünden okuyordum. Sıra Akif'in eserine gelir ve ben şiiri okumaya başlamamdan kısa bir süre sonra bütün Meclis kendiliğinden ayağa kalktı ve şiir biter bitmez bir alkış

temin etmek sevdasına düştüğü zaman yıkılır.

"Peki, batı ne halde? Gemileri denizleri aşiyor, şimendiferleri dünyayı geziyor, uçakları havalarda dolaşiyor. İlim adamları hayatlarını araştırmaya adanmış, halk ise hiç durmadan çalışıyor ve okuyor.

Fakat güçleri arttıkça hırsları da çoğalıyor. Asya'yı, Afrika'yı bitirdiler. Şimdi sıra bize geldi. Sevr Antlaşması'nı okudunuzsa anlamışsınızdır ki bunların bizden istedikleri artık toprak moprak değil. Bu defa canımızı, varlığımızı istiyorlar."

Etkinliğe dernek başkanları v.d. soydaşlar katıldı.

bunda bir nebze de Vatan Şairinin muhteşem şiirinin etkisi vardır.

Milletin mücadele ruhunda güç alarak sanatını ortaya koyan Mehmet Akif, milletin bir bayrak altında toplanmasını arzu eder. Bu hedefe ulaşmak için mısralarını bu birliğin sağlanması için dile getirir.

Harp devam ederken yazdığı İstiklal Marşı'nda da bu isteği kuvvetli bir şekilde görürüz.

İstiklal Marşı için yarışmayı açan ve şiirleri değerlendiren dönemin Milli Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi Tanrıöver anlatıyor:

"Müsabaka için gelen yüzlerce şiirden hiçbiri Akif'in yazdığı ile mukayese edilemezdi. Bütün

tufanı koptu, mebuslar şiiri bana tekrar ve tekrar okuttular.

Netice artık anlaşılmıştı.

Milletimizin Milli Marşı belli olmuştu."

Şiirleri ile kalkmamıza yardımcı olan şairin konuşmaları da nokta atışı niteliğindedir. Mehmet Akif'ten dinliyoruz:

"Aramıza sokulan fitneleri, fesatları, firkacılıkları, kavmiyetçilikleri, daha bin türlü ayrılık, gayrılık sebeplerini ebediyen çiğneyerek el ele, baş başa vereceğiz... Milletler ancak aralarındaki rabitalar çözülerek, herkes kendi başının derdine, kendi havasına, kendi menfaatini

Değerli konuklar,

Harpte zafere giden yol zordur. Kaybı çoktur. Zafer şehitlerin, gazilerin fedakarlıklarıyla, onların omuzlarında gelir.

Varoluş ve kurtuluş mücadelemizdeki noksanlıkları ve fedakarlıkları biliyorsunuz. Konuşmamın bu bölümü Çanakkale Zaferi odaklı olacak.

18 Mart, büyük bir zaferi, bir ruhu bir duruşu temsil eder. Geçilmesi kolay sanılan hedefin geçilemeyeceğini gösterir. Bugün Çanakkale Boğazı'ndan geçen gemilerimiz, bu büyük zaferin ve zaferi bize armağan edenlerin şerefine, jurnallerine "Çanakkale Boğazı geçildi" kaydını düşmezler. "Çanakkale çıkıldı" ve "Şehitler Abidesi selamlandı" şeklinde

saygı ve minnetlerini ifade ederler.

Deniz Zaferi ve kara savaşları bize bir lideri de kazandırdı.

Ne mutlu bize ki Yarbay Mustafa Kemal uğraştı, azmetti, Çanakkale Savaşı'nda birlik komutanı oldu ve tarih sahnesine çıktı. Burada taktik ve stratejik dehasını sergiledi, akışı değiştirdi. Cephe gerisinde de durmadı, kurmaylarını, askerlerini devleştirdi. Gelibolu Yarımadası'nda kurşun işlemez dev bir heykel gibi dikilişi, İtilaf Devletlerinin heveslerini kursaklarında bıraktığı gibi, İstanbul'un da Cihan Harbi esnasında rahat bir nefes almasını sağladı.

Yani, Mustafa Kemal Atatürksüz bir Çanakkale Savaşı'ndan bahsedilemez.

İngiliz ordusu kayıtlarından bir değerlendirmeyi paylaşacağım.

“Mustafa Kemal”in kuzey bölgesi komutanlığını üzerine alalı aradan ancak birkaç saat geçtiği halde 9 Ağustos sabahı yaptığı şiddetli saldırıdır ki 9. Ordu'nun hayli geciken ilerlemesini durdurdu ve onu yenilgiye uğrattı. 24 saat sonra kendi yaptığı keşfin ardından Conkbayırı'nda yaptığı parlak karşı saldırıdır ki Türkleri Sarıbayır sırtlarında büyük anlamıyla egemen bir duruma getirdi. Bir tek tümen kumandanının, Mustafa Kemal'in, ayrı ayrı üç fırsatta yaptığı saldırıların yalnız

bir savaşın akışına değil, belki bütün savaşa, belki de bir milletin kaderini böyle derinden etkilediği tarihte çok az denk gelinir olaylardandır.”

Bu değerlendirme bir övgü niteliğindedir. Bir lidere kendi

Etkinlikte Gümülcine Türk Gençler Birliği ekibi türküler seslendirdi.

ülkesinde övgüler tabii ki yağdırılabilir. Ancak bu övgünün bir özelliği, o dönem için, düşmandan gelmiş olmasıdır.

Övgü, özellikle ordularını ağır yenilgiye uğrattığı düşmanlardan geliyorsa, bunun objektif ve gerçekçi olduğundan hiç kuşku duyulmamalı.

Değerli konuklar,

Cephelerdeki kahramanlarımızdan başlayarak, en hain, en korkak, en insanlık dışı saldırılarda bulunan terör örgütlerinin de saldırılarında şehit olan tüm güvenlik görevlilerimizi,

Dışişleri Bakanlığımız görevlileri dahil devlet memurlarımızı, vatandaşlarımızı saygıyla anıyoruz.

Bugün aziz şehitlerimize karşı en büyük görevimiz; uğrunda şehit oldukları değerler etrafında

yürekerimizi kenetlemek, birliğimizi ve beraberliğimizi pekiştirmektir.

Aziz hatıralarına göstereceğimiz en büyük saygı hakkın, hukukun, adaletin, kardeşliğin, birlik ve beraberliğin yanında yer almaktır. Fitne, fesat ve nifak tohumu ekmek isteyenlere Allah hiçbir zaman fırsat vermesin.

Konuşmalardan sonra şehitler için duayı ise İskeçe Müftüsü Mustafa Trampa yaptı.

Etkinlik, Gümülcine Türk Gençler Birliği ekibinin söylediği türkülerle sona erdi.

Batı Trakya HALK KÜLTÜRÜ*

GÜMÜLCİNE TABAKHANE MAHALLESİ

Sadettin ŞAKİR HÜSEYİN

İskeçe Azınlık Ortaokulu-Lisesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni.

Tabakhane mahallesi, Gümülcine'nin ortasına yakın, güney tarafında yer alır.

Çok eskiden (Osmanlı Devleti zamanında) bu mahallede, içinden geçen kasaba çayının (Bokluca çayı) kenarlarında deri temizleme ve işleme yerleri (Tabakhane) varmış. Mahallenin adının bunlardan kaldığı anlaşılmaktadır. Gümülcine'de halk arasında "Tabana" diye anılmaktadır. Tabakhane mahallesi, Gümülcine'nin diğer göç alan Yenice mahallesi, Bağlar, Harmanlık, Mestanlı, Kırmahalle, Şehreküstü (Ortabağlar) Yeni mahalleleri gibi hiç göç olmadığı gibi, bilâkis çok göç vermiştir. Onun için bu mahallede Türk aileler çok azalmış, buna karşılık Rum aileler çoğalmıştır. Bir zamanlar yakın seneler önce, güzel sesli hafızların, ramazanlarda mukabele (Karşılıklı Kur'an-ı Kerim okuma) okudukları; ayrıca teravih namazlarında, cuma namazlarına, bayram ve günlük beş vakit namazlarda kapısına kadar cemaatle dolu olan ve Gümülcine'nin Yeni Cami ve Eski Cami'sinden sonar üçüncü çarşı camisi olan tarihi Tabakhane Camisi, bugün cemaatsiz ve deyim yerindeyse çok garip kalmıştır. Caminin küçük ve muhafazasız avlusundaki asırlık, ulu çınar kendisine bakanlara ve gölgesinde oturanlara, geçmiş uzun tarihi, eski günlerin ihtişamını ve mazide kalan nice hatıraları hatırlatmaktadır. Onun gölgesine yapılmış ve şimdi epey seneden beri kapalı olan caminin eski kahvehanesi de, içinde dinlenmiş, sohbet etmiş nice dostların anılarını muhafaza etmektedir. Tabakhane mahallesinin cami civarı, yakın zamana kadar (40-50 yıl önce) köylülerin, bilhassa Gümülcine'nin pazarı olduğu Salı günleri en uğrak yeri idi. Arabalarını oraya (Kuru çayın içine) salırlar, hayvanlarını da arabalara bağlardı. Oralarda ihtiyaçlarını karşılayacak nalbantlar, arabacılar,

demirciler, semerciler, kalaycılar, marangozlar, rençper ürünlerini alıp satan tüccarlar, küçük kebabçı dükkanları, seyyar satıcılar ve değirmen vardı. Ancak ulaşım otomobillerle yapılmaya başlandıktan sonra, bu eski hayat tarzı, yerini şimdiki yeni yaşantısına bırakmıştır.

Tabana mahallesinde bu eski, renkli ve hareketli hayat, bir çok olaylara sahne olmuş, bazı türkülere konu ve yazarlara da ilham kaynağı olmuştur. İşte, "Tabanın Tabakları" türküsü bunlardan biridir.

Tabana'nın Tabakları

Tabana'nın tabakları

İşlemez oldu yarım

Çıraqları

Yanarmıydın yarım yanmaz mıydın

İlk yarimsin, eşimden bilmez miydin

Tabana'nın taş köprüsü taştan

Sen çıkardın yarım beni baştan

Hem anadan hem de kardaştan

Yanarmıydın yarım yanmaz mıydın

İlk yarimsin, eşimden bilmez miydin

Tabana'nın demir hanları

Alıp satar yarım bezirgânları

Burma bıyıklı civanları.

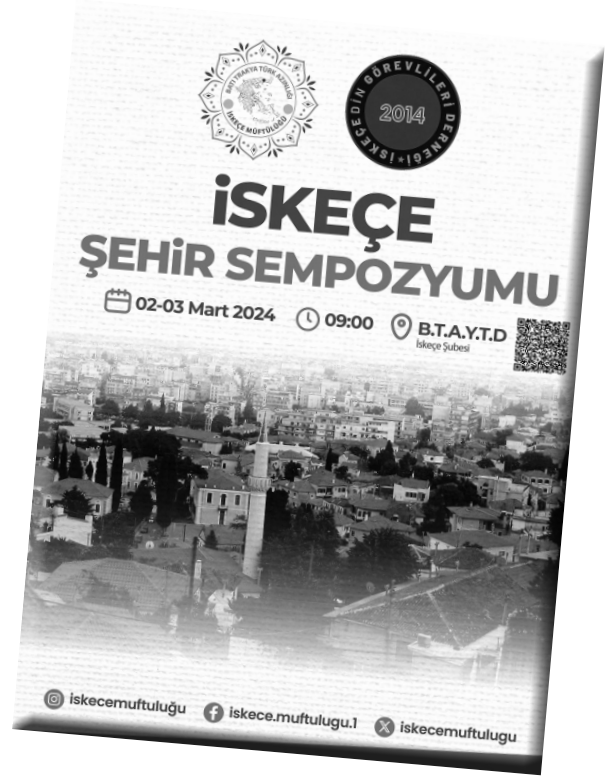
Yanar mıydın yarım yanmaz mıydın

İlk yarimsin, eşimden bilmez miydin

** Sadettin Şakir Hüseyin'in Batı Trakya Halk Kültürü adlı kitabından alınmıştır.*

“İSKEÇE ŞEHİR SEMPOZYUMU” BÜYÜK BAŞARIYLA TAMAMLANDI

2 – 3 Mart 2024 tarihlerinde İskeçe Müftülüğü tarafından organize edilen “İskeçe Şehir Sempozyumu” iki gün devam eden oturumların ardından sona erdi.

Birinci gün Cumartesi sabah saat 10:00'da başlayan sempozyumun sunuculuğunu İskeçe Müftülüğü din görevlilerinden Serdar Küçük yaptı.

Etkinlik, din görevlisi Cesur Hasanoğlu'nun Kur'an-ı Kerim tilaveti ile başladı. Daha sonra

ise açılış

konuşmalarına geçildi.

Açılış

konuşmalarında

ilk olarak sözü

alan İskeçe

Faziletli Müftüsü

Mustafa Trampa,

etkinliğin yapılaş

amacından

bahsetti ve

böyle bir sempozyum konusuyla şehircilik tarihi anlamında bir çalışmaya imza atmak olduğunu belirtti.

Batı Trakya Azınlığı Yüksek

Tahsililer Derneği Başkanı

Hüseyin Baltacı, İskeçe Türk

Birliği Başkanı Ozan Ahmetoğlu

ve İskeçe Milletvekili Burhan

Baran da söz alarak selamlama konuşması yaptılar.

Sempozyuma Türkiye'nin

Gümölcine Başkonsolosu Aykut

Ünal ve eşi İlayda Ünal, Konsolos

Subutay Koç, DEB Partisi Genel

Başkan Yardımcısı Bahri Belço,

BAKEŞ Genel Müdürü Pervin

Hayrullah, Batı Trakya Azınlığı

Encümenler Birliği

Başkanı Mehmet

Duban, yerel

yöneticiler ve

soydaşlar katıldı.

Sempozyum

kapsamında beş

ayrı oturumda

23 konuşmacı

söz aldı.

Etkinliğin birinci

oturumunun

Sempozyumun açılış konuşmasını İskeçe S. Müftüsü Mustafa Trampa gerçekleştirdi.

moderatörlüğünü BAKEŞ Genel Müdürü Pervin Hayrullah yaptı. Birinci oturumda Şefika Trampa, Muhammed Fatih Deli, Cengiz Ömer, Beyzanur İmam ve Ahmet Kara sunumlarını gerçekleştirdiler. İkinci oturumun moderatörlüğünü

(3 Mart Pazar) ilk oturumun moderatörlüğünü BAKEŞ Başkanı Hüseyin Bostancı yaptı. Bu oturumda Sezin Azizoğlu, Rıdvan Topçu, Ozan Ahmetoğlu ve Bahri Belço söz aldı. Moderatörlüğünü Rıdvan

Karadayı, Müzeyyen Onbaşı ve Mustafa Trampa konuşmacı olarak katıldı. Son olarak "İSKEÇE ŞEHİR SEMPOZYUMU" organizasyonunda yer alan başta Faziletli Müftümüz Mustafa

Müberra Karadayı'nın katılım belgesini Müftü Mustafa Trampa, BAKEŞ Başkanı Dr. Hüseyin Bostancı'nın katılım belgesini Müftü Yrd. Ahmet Hraloğlu ve Sevil Şerifoğlu'nun katılım belgesini İTB Başkanı Ozan Ahmetoğlu takdim etti.

Mustafa Mustafa, katılım belgesini Rıdvan Topçu, BAKEŞ G. Müdürü Dr. Pervin Hayrullah'ın katılım belgesini Cengiz Ömer ve Ramadan Duban'ın katılım belgesini İTB Bşk. Ozan Ahmetoğlu takdim etti.

ise İskeçe Türk Birliği Başkanı Ozan Ahmetoğlu yaptı. İkinci oturumda Feyza Budur, Sevil Şerifoğlu, Fatma Onbaşı, Cavit Karabıyıklı, Mustafa Kamu ve Ramadan Duban sunumlarını gerçekleştirdi. Sempozyumun ikinci gününde

Topçu'nun yaptığı dördüncü oturumda ise Beyzanur İmam, Hülya Giritli, Mustafa Mustafa, Ahmet Hraloğlu ve Cesur Hasanoğlu sunum yaptılar. Sempozyumun beşinci ve son oturumunu Sezin Azizoğlu yönetti. Oturuma Merve Kara, Müberra

Trampa, Müftü Yardımcılarımız Ahmet Hraloğlu ile Fatma İmam, Eğitim Müdiresi Sezin Azizoğlu, Din İşleri Müdürü Rıdvan Topçu ve Personel Müdürü Mustafa Kamu değerlendirme oturumunu gerçekleştirdiler. Müftü Trampa değerlendirme

toplantısında bu organizasyonda emeği geenlere teŖekkür etti. Bir ilkeye imza attıklarını, takdir edenler olduğu gibi beğenmeyenler de olabileceğini belirtti. Ardından sözlerini Ŗöyle sürdürdü; “GerekleŖtirdiđimiz bu etkinliğimizde iki gündür bizi yalnız bırakmayan baŖta Anavatan T.C. Gümölcine BaŖkonsolosumuz Aykut Ünal Bey’e ve değerli eŖi İlayda Ünal Hanım’a, Muavin Konsolosumuz Subutay Ko’a, İŖkee Milletvekili Burhan Baran’a, İŖkee Türk Birliği BaŖkanı Ozan Ahmetoğlu’na, Batı Trakya Azınlığı Yüksek Tahsilliler Derneği BaŖkanı Hüseyin Baltacı’ya, BAKEŖ MüdireŖi Pervin Hayrullah’a, BAKEŖ BaŖkanı Hüseyin Bostancı’ya, Encümenler Birliği BaŖkanı Mehmet Duban’a, İŖkee Azınlık Ortaokul ve Lisesi Müdürü Seluk Fehmi’ye, kurum ve kuruluş temsilcilerine, din görevlilerimize ve yoğun ilgi gösteren halkımıza Ŗükranlarımı arz ederim.” Sunum yapan bütün katılımcılara, sempozyuma sağladıkları katkılarında dolayı birer teŖekkür belgesi takdim edildi.

Batı Trakya Azınlığı Yüksek Tahsilliler Derneği İŖkee Kültür Merkezinde gerekleŖen sempozyuma İŖkee Din Görevlileri baŖta olmak üzere halkın katılımı yoğundu. Sempozyum kapsamında katılımcılar İŖkee’ye ve tarihine iliŖkin önemli bilgiler edinme fırsatı buldu.

İSKEE MÜFTÖLÜĐÜ
BASIN BÖLTENİ

Ŗiirler

Kendini Yakan Amerikan Askeri

Hafız Murat

Ya Rab! Onda mevcut mu idi bu merhamet?

Biz aldandık, senden diliyoruz nedamet.

*Örnek asker, yalnız kendini de yakmadı,
Zalimin yanlıŖını yüzüne yamadı.*

Ŗecaat sahibi ibret oldu âleme,

Lütfen bu ciddi olay alınsın kaleme.

*Filistin için feda etmiŖ o canını,
İslama yakındır ölçsünler bak kanını.*

Hristiyan devletler için bu bir Ŗok,

Arap milletlerinde ise hi nârâ yok.

*Gazze’nin dört yönü Araplarla çevrili,
Arapların gözleri ise pek perdeli.*

ok helal olsun onu dođuran anaya,

Merhamet Âzâmı gösterdi dünyaya.

Evliya'nın yolunda Batı Trakya

Mamur şehir, yani Karasu Yenicesi'nin özellikleri

Rum keferesi şehirlerinden büyük belde imiş. (---) tarihinde Gazi Evrenos Bey fethidir.

Hâlâ Rumeli Eyaleti'nde Selanik Sancağı toprağında 150 akçe pâyesiyle şerif kazadır. Ve (---) adet mamur nahiye köyleri vardır.

Örfi hâkimi (---) (---) (---) tarafından voyvodadır. Şey-

ri yakınında 400 adet bağlı bahçeli, altlı ve üstlü, baştan başa kiremit örtülü geniş ve mamur güzel hanelerdir.

Tamamı 4 mahalledir. (---) (---) (---) mahallesi meşhur mamur kasabadır.

Ve İskeçe Nehri şehir içinden akar. Ve İskeçe dağla-

rından gelip Karasu Nehri'ne karışır. Karasu Nehri de İskeçe Yaylağı'ndan, Vetirne ve Ustorumça kasabası dağlarından toplanıp Sarı Şaban kasabası yakınında Akdeniz'e karışır.

Bu Karasu Yenicesi şehrinde (---) adet mihrap vardır, ama bunlardan çarşı içre Sultan Ahmed Han vezirlerinden Ekmeçizade Ahmed Paşa Camii, ibret verici, sanatlı güzel bir camidir. Onda

28.12.2023. Müşahip Mustafa Paşa Camii. H. 1085, M. 1674 tarihinde Vezir Mustafa Paşa tarafından yaptırıldığı kitabesinden anlaşılmaktadır. İskeçe bölgesinin tek çift minareli camisi idi. 1942 yılında Bulgarlar iki minareyi de yıkmıştır. Günümüzde; Cuma Namazı, Bayram Namazı ve Ramazan aylarında Teravih Namazı için ibadete açılmakta-

hülislâmi, nakibüleşrafı ve ayan-ı eşrafı vardır. Muhtesibi, şehir naibi, şehir kethüdası, haraç emini, sipah kethüdayeri ve yeniçeri serdarı vardır.

Şehrin yapıları, bir düz geniş alanda Karasu Neh-

olan hoşluk ve incelik bir camide yoktur ki diller ile anlatılıp kalemlerle yazılmaz. Misli meğer İstanbul'da Ebu Eyyüb-ı Ensârî yakınında Zal Paşa Camii ola. Bütün kubbeleri kurşun örtülü ve avlusunun çevresi mermer sütunlar ile çevrilmiş iç açıcı bir camidir. Ancak, cüzhan, imam, hatip ve hizmetçilerinin vazifeleri

(gelirleri) eksiktir. Tanrı tamamlanmasını nasip ede, ama hasbi imamı ve kalabalık cemaati vardır. Ve (---) camii (---) (---) (---). Geri kalanı mahalle mes-citleridir.

Müşahip Mustafa Paşa Camii Haziresi Osmnlı dönemi mezar taşları.

Ve 1 adet medresesi var, kurşunlu ilim öğrenilecek yerdir.

Ve 3 adet sibyan mektebi vardır.

Ve 2 adet derviş tekkesi vardır. (---) (---).

Müşahip Mustafa Paşa Camii'nde eski sütun, mezar taşları kalıntıları ve ender rastlanan gül motifli mezar taşının baş kısmı.

Ve 1 adet kurşun örtülü geniş hamamı var. Koca Mustafa Paşa'nın hayratıdır ki geliri medresesindeki ulemaya verilir.

Ve 1 adet ziyafet evi imareti var ki bütün çevredeki komşulara ve konuklara nimeti devamlı dağıtılır. Bu hayrat da kurşun örtülü olup Mustafa Paşa yapısıdır. Ve toplam küçük büyük 11 adet hanları var, ama

bunlardan hasbi (bedava) konukevi, baş-tan başa kubbeleri kurşun örtülü 40 ocak bir kervansarayı var, Sultan Ahmed Han vezirlerinden Ekmekçizade Ahmed Paşa hayratıdır ki kapısı üzere tarihi budur:

*Tiğiyâ hayr dua öyle dedim tarihin,
Ola âbâd müdâm âsaf- Ahmed Paşa.
Sene (---).*

Bundan başka hanlar bezirgan hanlarıdır.

Toplam 50 adet dükkânları var. Bedes-teni yoktur ama her çeşit nadir mal bulunur. 20 adet debbağ dükkânları İskeçe Nehri kenarında mamur dükkânlardır.

Ve yer yer bağları bahçeleri vardır. Suyu ve havasının güzelliğinden mahbûb ve mahbûbesi vardır...

Gümülcine'de Hakan Aysan konseri

100.yıl

Hakan Aysan
konseri

GÜMÜLCİNE
REX SALONU

19
NİSAN
SAAT
20.30

TOCEK
Toçek Tiyatro Topluluğu organizasyonudur.

MİHRAPLAR

Yassiören Camii mihrabı (Solda) ve Mustafçova Camii mihrabı.
İskeçe / Yunanistan

Foto: 3.02.2024

Foto: 10.02.2024

Nostalji

25 YIL ÖNCE RODOP RÜZGARı GAZETESİ

Yıl: 1. Sayı: 4. 27 Aralık 1999. Fiyatı: 200 Drahmi.

RODOP Rüzgârı

HAFTALIK SİYASİ VE KÜLTÜREL GAZETE

YIL: 1 SAYI: 4
27 ARALIK 1999
FİYATI: 200 DRH.

Halem hastalarından değil, halemli hasta olanlardan korkunuz.

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİNİN ALDIĞI KARAR: SEÇİLMİŞ MÜFTÜ İBRAHİM ŞERİF HAKLIDIR!

BU SAYIDA

- * YÖRELERİMİZ ÜÇ GAZİLER (S.6-7-8)
- * OLAYLAR VE ŞİRLER MÜTEVLÜĞÜ ÇÖRTÜK (Sayfa 7-8)
- * SPOR - BULMACA (Sayfa 4-5)
- * HAZ VE İRŞAAT HEYETİ KÜLTÜR SAYFASI (Sayfa 5-6)
- * TC VAİZLERİ ARAMIZDA (Sayfa 6-7)
- * MİLLETVEKİLLER İZDEN BASIN BİLDİRİMLERİ (Sayfa 6-7)

Geçtiğimiz günlerde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, B. Trakya Müslüman Türk toplumunu ilgilendiren çok önemli bir karar verdi. Oy çokluğu ile alınan karara göre, seçilmiş müftü İbrahim Şerif, 1991 yılında, makama gasp ve müftüye ait dini elbiseler giyerek soylarımdan benzeri. Yunanistan, ayrıca, 2.700.000 drahmi tazminat ödemeye mahkûm edildi.

Bilinmiş gibi, seçilmiş müftü hakkında önce soruşturma açılma ve mahkemeye sevk edilmiş. Olayın bundan sonraki perdesiye

Yağatay kararı ile Selâhîk'te devan etmiş ve İbrahim Şerif toplama yedi ay hapis cezasına çarptırılmış. Sonuçta cezalar paraya çevrilmiş. Delilsizce Yağatay'a basıyulmuş ve Yağatay da bu kararı onaylamış. Seçilmiş müftü, iş hakları korulluam etkilerden sonra, 1997 yılında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvurmuştu. Tarafdar, alınan bu karara, 3 ay içerisinde itiraz edilecektir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin verdiği bu karar, bizlerin ne kadar haklı olduğumuzu çok açık bir delildir. Yıllardan beri mahkeme

kaplarında, o şehirden bu şehire taşınan bu insanlarla birlikte, bütün Müslüman-Türk toplumları da haklı çıkmıştır. Yönetim açısından bundan sonra alınacak adım artık belli olmuştur. Müftülük seçimi bir an önce yapılmalıdır. Yönetimle atacağı böyle bir adım, hem Batı Trakya Müslüman Türk toplumunu bu belirsizlikten kurtaracak, hem de ülkemizin uluslar arası alandaki

prestijini yükseltecektir. Türkiye ve Yunanistan arasında birşey düşülmüşün esatığı ve birçok konuda iyileşmeleinin ödaga bir ortamda, bizler bu tür davalarınla sürpriz olmayacağı konusunda. Yoksa, böylece depremleri bildirmek bizim kaderimiz mi olacak ?

HAFTANIN NABZİ

MAKEDONYA - TRAKYA BAKANI MAKRIOTIS ŞAPÇI (SAPES) CEMAAT ODASINI ZİYARET ETTİ

Makedonya-Trakya Bakanı saygı Makriotis, Şapçı(Şapçı) Belediye Başkanı D.Harilopoulos ve bunca meclis üyeleri ile birlikte, Şapçı cemaatini, Minareli(Anık) Camii'nde ziyaret etti. Cemaat odasında yapılan sohbet çok sıcak bir ortamda gerçekleşti. Bakan özelle şunları söyledi: "...Trakya'nın kalkınmasına büyük önem veriyoruz. Yeni yatırımlarda bölgenin çehresi değişecektir. Bunları yaparken insanları arasında ayırım göstermiyoruz. Helsinki zirvesinden sonra, artık, sivilizasyonu ayrılan horozcular bundan böyle insanın retilis.

Şapçı, Makriotis - TRK Cemaati ve Makedonya - Trakya Bakan Makriotis (Devran sayfa 6-7)